

NOVI

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inzeratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. R. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu »Novega Domoljubca«, naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu »Novega Domoljubca«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Dobrovski kmet:

Krmilo v drugo smer!

To, kar počenja danes davčna oblast z zemljiškim posestnikom, je naravnost nezaslišano. Kljub temu, da se je v javnosti že nešteto krat obsodilo slovensko davčno uradništvo radi pretiranega iztirjavanja davkov, kljub temu, da vsak razsoden človek uvidi, da današnje gospodarske razmere in vsa gospodarska politika ni drugega kot izkopen kmetov grob, kljub temu se zdi, da hoče davčna oblast v Sloveniji (oziroma uradništvo) še z večjo silo pritisniti na delovni, posebno pa na kmetijski stan. — Zastonj so vse napovedi prošnje in prizivi! Za vse to so navadno gluha ušesa — nakopljesh si le sitnosti in vržeš proč težko pogrešani delovni čas.

Medvojno in povojno kmetu sovražno javno mnenje, ki je videlo v njem le s tolarji obloženega oderuha, ki ni moglo prenesti svilenih rut naših kmetijskih deklet, ki je prezirljivo zrla na kmeta, ki je pripeljal na lepem zapravljenju živež v mesto, namesto peš s košem na hrbtu, ki ni moglo prenesti, da si je to »podeželski oderuh« drznil celo povedati, koliko hoče za svoje pridelek, da bo mogel obleči posle in družino, to javno mnenje je prišlo danes do izraza in vihti bič v obliki davkov potom katerega hoče napraviti iz kmeta zopet to, kar si žele — ponižno, revno, zgarano in ubogljivo kljuse v roki organiziranega meščanskega konsuma.

Ko sem prevzel nekaj let po vojni malo, obremenjeno kmetijo, sem si uredil knjigovodstvo in tako vsak dan zapisoval prejemke in izdatke. Šele v tretjem letu sem prišel na to, da sem zamogel napovedati dohodke glasom vodečih knjig. Vsa leta prej pa sem plačeval poljubno predpisano dohodnino. Mislil sem, da bom tako ustregel davčni oblasti in že enkrat prišel do tega, da se mi dohodninski davek predpiše dohodkom primerno. Pa glej čudo! davčnim uradnikom niso knjige — dasi vestno in pravilno vodene — verodostojne!! Kajti čisti donos katastra (zemljiške knjige) se

demdesetkrat pomnožen, izkazuje več kakor računski zaključek merodajnega leta!!

Vsak razsoden človek pa mora vedeti, da se dohodek pri kmetiji ravna v prvi vrsti po gospodarskih, denarnih in delavnih razmerah, ki so pri posameznih posestnikih enakega katastralnega čistega dobička — zelo različne. Vzemimo posestnika (srednjega), ki je prevzel zadolženo domačijo, kojega katastralni čisti donos znaša 400 K. Izplačati ima dedičem 200.000 kron. Polovico je izplačal takoj prvo leto radi negotove denarne vrednosti. V ta namen je prodal ves razpoložljiv les in odprodal zadnje živinče, razen par krav in uprežne živine, da je mogel delati in imel mleko za dom. Popraviti je bil primoran tudi gospodarske stavbe, ker po dolgih letih očetovega gospodarstva je bilo treba marsikaj urediti in prenoviti. Vse to ga je radi dragih delavcev in materiala stalo nad 30.000 kron, za katere se je moral ponovno zadolžiti. Vsled pomanjkanja denarja, dragih delavcev in slabih tržnih razmer so bili dohodki malenkostni. Prodati je imel le nekaj tisoč kilogramov krompirja in dva rejena prešiča. Za krompir, za katerega je upal prejeti največ, ni bilo kupčije. Bilo ga je na trgu v izobilju, ker je bil izvoz vsled pritiska in zaščite konsumenta omejen. Isto je bilo tudi s prešičem, katerega je moral dati po nizki ceni. Izkupil ni niti toliko, da bi pokril preostale stroške med letom, plačal delavce, oblekel sebe in družino. Niti za toliko ni izkupil. Kako naj potem plača dolžne obresti?!

K temu pa še davčna oblast predpiše dohodnino. Po tajnem zaupniku izve, da je prodal več glav živine, par prešičev in les iz gozda. Toraj katastralni čisti donos $400 \times 70 = 28.000$ K, živina od K 80.000, vzeto polovico znaša K 40.000, prešiča K 15.000, vzeto dve tretjini, kar znaša K 10.000 in les K 20.000. Tedaj skupni obdavčljiv znesek znaša 98.000 kron. Vsako dokazovanje, da si prodal živino kot neobhodno potrebni inventar v škodo polja, ne pomaga, vse je brezuspešno. Odbije ti davčni uradnik le v gotovini plačane obresti od davka, za vse drugo so gluha ušesa, ker merodajna sta

tu le zaupnik in čisti donos zemljiške knjige. Tako je davčna oblast zadolženemu posestniku predpisala samo osebne dohodnine okrog devet tisoč kron! Kje naj jih reže vzame, ko ne more za pridelke utrgovati toliko, da bi kril obratne gospodarske potrebščine?! Kljub marljivemu in napornemu delu leze leto za letom v večje dolgove. Mesto da bi državniki z modro gospodarsko politiko skrbeli za primeren obstoje vseh stanov, v prvi vrsti pa kmetijskega stanu, ki vse vzdržuje, — puste, da kmet žalostno propada. Zakaj kmetu sovražno javno mnenje vihti danes bič v roki davčnega uradnika.

V času, ko davčna oblast tirja denar, kmet navadno še nima kaj prodati. Saj mora dostikrat delati dolgove za stroške med letom. Tudi za davek treba delati nov dolg, če ni kaj prodati, seveda za slepo ceno. Vse to pride v prid konsumentu, posebno v okolici mesta, kjer se davčni vijak najbolj privija. Danes vse, kar kmet prodaja, v ceni silno pada. Vsi pridelki sosednih držav imajo k nam prost dostop!! S tem se je nam kmetom zasadil naravnost nož v srce! Ali ni to uničevanje kmetovega obstoja? Kako naj potem plačujemo visoka

Da sem kot rožica, lilija,
da vedno se smejem vesela,
to je zasluga najboljšega,
slovečega mila —

„Gazela“

vsestranska bremena, posle, obleko itd., če ne bo v jeseni dohodkov?! Dohodnina se nam predpisuje za dve leti nazaj, ko je denar že davno porabljen, dohodkov pa danes ni. Kot vse kaže, imamo v teh letih pričakovati naravnost velikansko davčno katastrofo, ki bo spravila na tisoče zadolženih kmetij na boben.

Zadnji čas je, da se spametujete, vi javni merodajni funkcionarji! Ne rušite kmetu težkega in skromnega njegovega obstoja — njegov, ljubezni poln kmetijski dom! Le v tej smeri bo prišla med širni delavni stan našega naroda zavest o medsebojni ljubezni in narodnem edinstvu. Vse drugo ne pomaga nič in bi moglo tej misli le škodovati. — Zato, če ljubite lepo našo državo: krmilo v drugo smer!!

Ali bo ali ne bo?

Pogajanja med radikali in radičevci so menda končana in za radikalno-radičevsko vladu vse pripravljeno. Radičevci so popustili prav v vsem: zapustili so republiko, zapustili so kmetško demokracijo, zapustili so federalizem in avtonomijo, sprejeli so vse pogoje: vsa davčna bremena in še nova, ki se bodo naložila, vse strahotno izmозgavanje Hrvatov in Slovencev, vse postave, ki se nameravajo sprejeti v prav posebno škodo Slovencev in Hrvatov (solški zakon, ki nalaga občinam ogromna nova bremena in upeljava nov Pribičevićev kršćanski nauk v šolo), tiskovni zakon, po katerem ne boš v časopisju smel več niti zdihtniti, da te davki bole, sprejemajo vidovdanske centralistično ustavo kot stalno, dasi nam je vprav vidovdanska ustava prinesla že milijardne škode — vse, vse liho in molče sprejemajo, samo da Štefana Radiča rešijo iz ječe. Hrvatskemu razumnštvu zaliva radiča obraz vsled strahu in hrvatski kmetje čudom sprašujejo: čemu so morali skozi toliko let prenašati batine in ječe. To, kar so danes dobili radičevci, to je bilo vedno na razpolago.

Nikdar še ni Pašić tako ponižal in osramotil svojih nasprotnikov, kot je sedaj Hrvat.

Nova vlada, v kateri bodo menda radičevci kljub svojem velikemu številu dobili samo 4 ministrstva in še ta neznatnega pomena, bo menda še ta teden sestavljena. Vendar je še vse v rokah Pašića, o katerem nihče ne ve, kaj namerava.

Pribičević in Žerjav zletita iz vlade. Odkar je bil njun prijatelj in pristaš dr. Lukinić kot pravosodni minister izročen preiskovalni komisiji radi umazane kupčije s Thurn-Taxisom, je ugled liberalne stranke, ki na debelo krađe iz državnih blagaj, padel pod ničlo.

Jasno je, da radičevci ne bodo dolgo ostali v vladi. Na eni strani ne bodo mogli za Hrvate ničesar doseči, ker so že zdaj vse popustili in so v ogromni manjšini v vladi, na drugi strani pa bo odpor hrvatske javnosti proti sramoti, ki jim jo je usilil Pašić, vedno hujši.

Boj proti centralizmu in korupciji pa se bo nadaljeval. Z razpadom Radičeve stranke, ki je bila poleg Pašića največja ovira v boju proti centralizmu, in to vsled

Radiča, smo zopet stopili za en korak dalje v svojem boju. Pasti mora še končna in največja ovira: enotnost radikalne stranke. Tudi ta je danes že zapisana smrti in ga ni zdravnika, ki bi to bolezen v radikalni stranki ozdravil. Treba samo še malo čakati in potrpeti.

Vztrajnost pa je pogoj vsakega uspeha.

Žerjavov prijatelj na zatožni klopi.

Belgrad, 12. julija 1925.

Zgodovinski dan je bil v petek, 10. julija! Prvikrat po preobratu se je zgodilo, da je narodna skupščina ministra postavila na zatožno klop. Ta dan je narodna skupščina z večino glasov po večdnevni razpravi izročila Žerjavovega in Pivkovega prijatelja pravosodnega ministra dr. Lukinića sodišču. Ta sklep je zbudil ne samo v naši državi, ampak tudi izven Jugoslavije mnogo zanimanja.

Kaj je bilo na celi stvari? Kaj je pravzaprav zakrivil minister dr. Lukinić? Veliko se je sicer že o tem pisalo, a vendar je treba, da ta umazan slučaj še malo opišemo, posebno radi tega, ker Žerjavova »Demovina«, »Jutro« in »Narod« z debelimi črkami branijo Lukinića.

Najboljši pravniki-govorniki so v skupščini v tridnevni razpravi poslancem natančno pojasnili, kaj je vse počenjal Lukinić, ko je bil pravosodni minister in čuvar državnega pečata. Tudi večje število poštenih mož iz radikalne stranke je javno obsodilo Lukinićevo »delo«. Žerjavovi somišljeniki so hoteli prikriti in izbrisati nečedne kupčije samostojno-demokratske stranke s tem, da so med govori Davidovičevih, hrvatskih in pa naših poslancev strašno besneli in tulili. Tako je n. pr. brat Svetozarja Pribičevića pop Valerijan kričal nad opokicijo, da je »banda«. Hrvat Zanić ga je iz razburjenosti sunil, da je Valerijan Pribičević padel kakor je dolg in širok po tleh. Govorniki so na podlagi aktov dokazali, da je Lukinić ogromno in bogato veleposesvo nem. kneza Thurn-Taxisa, ki leži na Hrvatskem in meri okoli 60 tisoč oralov najlepše orane zemlje in hrastovih gozdov, vredno več stotin milijonov dinarjev vrnil knezu iz Nemčije, dasi prinada po določilih mirovne pogodbe naši državi kot obračun za vojno odškodnino. Hrvatski kmetje, delavci, invalidi in najemniki v teh krajih so upali, da bodo dobili za primerno ceno toliko grofovske zemlje, da bodo imeli streho in kruh za svoje družine. Ali minister dr. Lukinić je svojevoljno odstranil sekvester z veleposetva in to neizmerno bogastvo vrnil milijarderju — knezu iz Nemčije. Thurn-Taxis je sicer plačal nekaj milijonov državi kot odškodnino in šlo je — kakor pišejo listi — tudi mnogo milijonov v druge žepe, a narod hrvatski in država trpita ogromno škodo. Posebno živo j. opisal Lukinićevo početje v svojem govoru naš poslanec, mladi pravnik iz Celja dr. Jakob Hodžar. Pribičević, Žerjav in Pivko so kar skakali od jeze.

Izmed ministrov in vladne večine je edini skušal braniti Lukinića njegov srčni

prijatelj dr. Gregor Žerjav. Ali pranje tega umazanega perila se mu ni posrečilo. Tudi od srca mu ni šlo. Sapo mu je zapiralo. Saj se krivica ne da braniti! Samo trije zagriženi Lukinićevi prijatelji so Žerjavu ploskali. Sicer pa je cela zbornica molčala. Bled in sključen se je Žerjav vsedel na svoje mesto.

Po Žerjavovem govoru je predsednik odredil glasovanje. Vsi poslanci smo dobili glasovnice v zavitkih. Kdor je hotel glasovati za Lukinića, je moral zapisati na listek »za«, a kdor je bil proti Lukiniću, to je za njegovo obsodbo, pa je zapisal »proti«. Vsi klubi so sličali svoje poslance v zbornico. Nihče ni vedel, kako bo izpadlo glasovanje, ker se radikalni poslanci niso izjavili. Žerjavovi somišljeniki so švigali od enega radikala do drugega, da bi jih pregovorili za Lukinića. Vladala je taka napetost, kakor še menda nikoli pri kakem glasovanju. Glasovnice smo metali v veliko škrinjo. V glasovalno-števni komisiji je bil tudi naš poslanec Fr. Smodej.

Okoli tridelet na 8 zvečer so pričeli šteti glasovnice. Ko so našli do 50, je bilo proti Lukiniću 15 glasov več nego za. Pri 150 glasovih — čudno — sta imeli obe stranki 75 glasov. A kar naenkrat je začela Lukiniću slaba presti. Naših glasov »proti« je bilo vedno več. Poleg mene je stal eden voditeljev samostojne demokratske stranke. Ko je mož videl, da bo Lukinić propadel, se je pričel tresti, kakor šiba na vodi. Jasno je namreč kakor beli dan, da je samostojna demokratska stranka z Lukinićevo obsodbo pokopana. Vsi vemo, da bodo prišle sedaj večinoma vse umazane stvari teh ljudi na dan. Kakor pri Thurn-Taxisu, tako so samostojni demokrati dobili za svoje liste, za volitve in za agitacijo — milijone še iz drugih virov. Tudi poštene radikali kažejo s prstom za njimi... Sedaj nam je marsikaj jasno tudi v Sloveniji. Od kod so dobivali denar?...

Izid glasovanja je bil za Lukinića in njegove prijatelje uničujoč. Glasovalo je 248 poslancev, 138 proti, a samo 103 za, 7 listov je bilo praznih. Opazoval sem Žerjava in Pribičevića. Ko sta zvedela, da je Lukinića skupščina izročila sodišču, sta jo bleda odkurila iz dvorane.

Tako je vendar pravica zmagala. Okoli 30 poštenih radikalov je glasovalo z nami: kakih 30 pa je izostalo od glasovanja. — Značilno je, da je vodja Radičeve stranke dr. Nikić tik pred glasovanjem zbežal iz dvorane. Tudi drugih 13 Radičevcev se je izognilo glasovanju.

Značilno je tudi dejstvo, da je minister dr. Lukinić več tednov pred obravnavo v skupščini »odpotoval« v češke toplice »Karlove Vare«. Od tam se je — ko je sumil, da smrdi — tudi odpovedal ministrski časti. A vse to, z Žerjavovo obrambo in pisanjem »Jutra« in »Domovine«, ne bo nič pomagalo. V soboto, 11. julija je skupščina izvolila 12 člansko sodišče, v katerem so sami dobri pravniki, med njimi tudi naš dr. Hodžar. To sodišče bo v 20 dneh vse akte proti Lukiniću stvarno preiskalo in stavilo nadaljne predloge.

Tudi za Žerjavove ljudi se pričena uresničevati geslo: Sreča je opotečal!

PO SVETU

Priprave na vojno. Odkar so vtihihi topovi, se diplomatje vseh držav trudijo, da bi se države razorožile, da bi se ohranil večni mir. Vršilo se je že mnogo razorožitvenih konferenc, na katerih so prav lepo govorili o miru med narodi. Toda to je le na videz. V resnici je stvar popolnoma drugačna. Nemčijo so res razorožili in ji vzeli vse brodogradnje. Toda s tem pa niso zatrli ponosa nemškega naroda, ki hrepeni po maščevanju. Mesto da se mladeniči vežbajo pri vojakih, kakor v drugih državah, so to nalogo prevzele sportne organizacije, ki neumorno vežbajo svoje člane v vojaških vajah, tako, da če pride do nove vojne, bo Nemčija zopet imela močno in izvežbano armado. Sosedje Francozi so vsled tega v svojih skrbih in vso pozornost obračajo svoji armadi, za katero izdajajo vsako leto velikanske vsote. Tudi Angleži in drugi ne zaostajajo za Francozi in se pridno oborožujejo. Vedno večje skrbi povzroča evropskim velesilam tudi Rusija. Sprva jo nekateri države v svoji domišljivosti niti priznati niso hotele, a danes se je pa že boje. Rusi se za priznanje ali nepriznanje niso dosti zmenili in so šli svojo pot. Iskali so stika z azijskimi narodi in ga tudi v resnici našli. Doma pa so ustanavljali tovarne za orožje, zrakoplove itd. Vodiijo jih povečini nemški inženjerji. Danes se pa že čuti moč ruske države. Na Kitajskem z vso krivolonočnostjo preganjajo tujce, zlasti Angleže in Japonce. Prav nič se ne zmenijo Kitajci za grožnje velesil, ker imajo zadaj — Rusje. Tudi Afrikanec se punitajo in še s precejšnjim uspehom ter kar nič ne marajo slišati o tem, da bi bili še dalje podložni Evropejcem. Vse kaže, da bo prej ali slej prišlo do novega svetovnega požara, v katerem bosta nastopila dva močna nasprotnika, t. j. azijski in afrikanški narodi v zvezi z Rusi in Nemci proti evropskim velesilam.

Spor med Sveto stolico in češkoslovaško vlado. Na Češkoslovaškem so 6. julija pripravili velike svečanosti na čast Janu Husu. Jan Hus je živel v začetku 15. stoletja in je bil češki narodni prvobornik. Bil pa je tudi hud nasprotnik katoliške cerkve in je razširjal krivo nauke. Radi tega je bil izobčen iz cerkve in po tedanjih zakonih leta 1415 sežgan na grmadi. Ves češki narod in tudi katoličani slave Husa kot narodnega prvobornika. Toda zadnja proslava so pa češki svobodomiselniki izbrabili v protikatoliško manifestacijo. Izdali so razglas, ki je naravnost žaljiv za katoličane. Umevno je, da tega izzivanja katoličani niso mogli prenesti. V znak protesta proti žaljivim katoličanov je papeški nuncij Maggi zapustil Prago. Svobodomiselniki so radi tega zagnali velik krik in vale vso krivdo za ta spor na Cerkev, dasi so ga izvalili sami. Vlada je odpoklicala svojega poslanika od Svete stolice. Upati pa je, da se bo spor poravnal, ker je velike važnosti za Češkoslovaško, v kateri živi 11 milijonov katoličanov, da živi v prijateljskih odnosih s Sveto stolico.

NOVIČAR

V NEDELJO V KAMNIKU!

V nedeljo 19. julija bo v Kamniku večja orlovska prireditve. Nastopi članstvo petih okrožij (kamniškega, ljubljanskega, ribniškega, trboveljskega in vrhniškega). Zberemo se v Ljubljani na kolodvoru in se odpeljemo v Kamnik z vlakom, ki vozi ob 7.55. S tem vlakom imajo drugi vlaki zelo pripravno zvezo in tudi popoldanska in večerna zveza vlakov je ugodna. Polovična vožnja je dovoljena in prosimo, da pri vsotopni postaji kupite celo karto v Kamnik z mokrim dnevnim postajnim žigom, katere pa v Kamniku ne oddaste. V pisarni orlovske ekspoziture, ki bo poslovala na prireditvenem prostoru, dobite potrdilo, da ste se prireditve res udeležili. S tem potrdilom in prejšnjo karto se odpelujete domov. Kakor kažejo obsežne priprave in če nam bo nebo naklonjeno, bo nastop v Kamniku največja letošnja manifestacija orlovske misli in orlovskega dela. Prireditve je celodnevna. Dopoldne sv. maša na prostem, labor in obhod po lepem letoviškem Kamniku, popoldne javna telovadba Orlov in Orle na telovadišču; na veseličnem prostoru prosta zabava. Vse kar čuti naše in orlovske se bo ta dan zbralo v Kamniku, da poudari naše krščansko in mladinsko mišljenje. Mladini poguma — sebi mladosti!

d Še mnogo let! G. svetaik Jakob Ajaž, župnik na Dovjem, oče naših planincev, je obhajal prejšnji ponedeljek svojo osemdesetletnico v Vratih, tik pod triglavsko steno, v Aljaževem domu, ki ga je sezidal Slov. planinsko društvo njemu na čast pod njegovim lastnim vodstvom. Gospod jublant je še enkrat prehodil dolgo pot, ki jo je v prejšnjih letih premeril nad pestokrat. Bog daj ljubeznivemu in vedremu gospodu še 90. leto obhajati v mogočni senci slovenskega očaka Triglava.

d Staroslovenska maša v ljubljanski stolnici. V nedeljo se je začel v Ljubljani kongres za proučevanje vzhodnega bogoslovja, oziroma za zedinjenje katoliške in pravoslavne Cerkve. Došli so učenjaki iz cele Evrope. Prišlo je tudi mnogo škofov. Kongres se je otvoril s sv. mašo v staroslovenskem jeziku po vzhodnem obredu. Maševal je grško-katoliški škof iz Križevcev dr. Njaradi, obilno asistenco je tvorila duhovščina iz njegove škofije. Obredi so

Kaj pravi kitajski krščanski general. Kitajski krščanski general Feng je izjavil napram nekemu časnikarju, da v Kitajski ne bo prej miru, dokler se ne razveljavijo krivične pogodbe, ki so jih velevali vsilile Kitajski in jo spravile v popolno odvisnost.

Vlomilci v vatikansko zakladnico aretirani. Vlomilci, ki so protekli teden vlomili v vatikansko zakladnico, iz katere so odnesli mnogo dragocenosti, je policija že izsledila. Vlom je organiziral neki rimski čevljar, ki se je pa sam izdal, ko je prodajal ukradene dragocenosti. Vsega skupaj so zaprli okrog 15 oseb.

nad vse lepi in pomenljivi, le predolgi za naše navade — sv. maša je trajala čez dve uri. Pri maši je umetniško prepevalo staroslovenske mašne molitve in odgovore pevsko društvo »Ljubljana« — okrog 60 po številu. Stolnica je bila nabito polna in so verniki do konca sledili lepim vzhodnim obredom.

d Naš novi listek. Danes začenjamo v Listku z novo, zelo preprosto, a v srce segajočo povestjo Božji mlini. Spisal jo je najboljši slovenski pisatelj dr. Ivan Progel. Povest pripoveduje zgodbo o dveh slikah in dveh slepih, ki sta ju slikala v svojih zdravih dneh.

p 8 pestjo v obraz. Liberalci z neko satansko zlobnostjo nadaljujejo z nasilji in se ne zmenijo niti za sodbe sodišč, ki so jim že opetovano povedala, da delajo proti zakonu. Najbolj jih peče samostojnost in samouprava naših občin. Po mišljenju žerjavovcev ima kmet ali delavec samo to dolžnost, da plačuje, pa čeprav sam zraven izkrvavi — z denarjem gospodariti pa sme samo centralist. Tako je pri državi, tako hočejo pri šoli, tako pri občini. Celo vrsto občin so brez vzroka in nasilno razpustili — samo zato, da je prišel žerjavovski agent, ki je mastno plačan iz občinske blagajne. V zadnjem času je zopet celjski okrajni glavar odstavil priljubljenega in vestnega župana v Motniku ter svojevoljno postavil na njegovo mesto liberalca, ki bo seveda za to dobro plačan z ljudskim denarjem.

d Občni zbor »Krščanske šole«. V četrtek 9. julija se je vršil v Ljubljani občni zbor društva »Krščanska šola«. To društvo je danes toliko bolj potrebno in nujno, ker hočejo naši prostozidari in brezverci vpeljati obvezno protiverško šolo, kjer naj bi se otroci pohujševali in kvarili potom sokolskega učiteljstva, verski pouk pa, kolikor bi ga ostalo, bi smel dajati samo tisti, ki bi ga nastavljal svobodomiselniki minister. Tudi katekizem in zgodbe bi morale biti tako pisane, kot bo zahteval framsanski minister. Najbolj tiščijo, da se sprejme ta novi brezverski šolski zakon, žerjavovci, katerih boj je v glavnem in povsod obrnjen proti veri in verskemu življenju. — Na občnem zboru se govorili prof. Capuder, prof. Sušnik, vseučil. prof. dr. Ehrlich in knezškof dr. Jeglič.

d Pozor! Mojstri, obrtniki in vajenci! Jugoslovanska obrtna zveza je kot organizacija obrtnega in trgovskega stanu sklenila, da bo izvrševala v bodoče tudi posredovanja za obrtne in trgovske vajence. Na ta način hočemo pomagati zlasti našim starešim po deželi, ki večkrat ne vedo, kam bi oddali svoje sinove v obrtni ali trgovski pouk. Pomagano bo pa s tem tudi obrtniki.

Najugodnejši nakup obleke
Vam nudi
Jos. Rojina, Ljubljana

kom in trgovcem, ki iščejo vajence; a naravnost in posredovanjem jim homo ali na roko. Oboje: starše na eni strani, trgovce in obrtnike na drugi strani, vabimo, da pošljejo svoje ponudbe in želje na naslov: Jugoslovanska obrtna zveza, Ljubljana, Klemenčeva ulica 12.

d Pozor! Far mest mizarovskih vajencev je na razpolago. Ponudbe pošljite na Jug. obrtno zvezo, Ljubljana, Klemenčeva ulica 12.

d Državna pomoč po toči in poplavi odškodovanim. Kmetijski minister dr. Krsta Miketić je v razgovoru s poslancom Kremžarjem, ki je bil pri ministru radi poplave in toče v imenu Jugoslovanskega kluba, izjavil, da je v celi državi najbolj trpele ljubljanske okrožje, kjer je najmanj 20 milijonov dinarjev škoda. Na opozorilo posl. Kremžarja, da škoda se ni mogoče ceniti, ker se cenitev še vrši, je minister dejal, da bo počakal na vse podatke ter šele potem razdelil vse podpore. Minister je zahteval od finančnega ministra 10 milijonov kredita. Sveda je ta kredit za celo državo. Dr. Kulveit je zahteval 10 milijonov kot prvo pomoč samo za Slovenijo.

d Romanje za sv. Vitarje. Dolina od Dobje do Ratoč do 26. in 27. t. m. poromela skupno na sv. Vitarje.

d Umrli je v Trbonjah na Koroškem endimi župnik Ivan Kegelink, star šele 46 let. Ob činu prevrata je moral veliko pretrpeti usled nemške nestrpnosti in naposled zapustiti avstrijsko Koroško ter se naseliti v lavantinski škofiji. Pokojnemu narodnemu borec velni mir!

d Umrli je 13. julija v Novem Vednatu pri Ljubljani gosp. Jurij Rimerc, sodni sluga v pokoju. Dosegel je visoko starost 82 let. Naj v miru počiva!

d Precej močne potresne sunki so čutili 4., 5. in 6. julija v Cerkljah pri Krškem. Ljudje so bili precej prestrašeni, ker še niso praznili na grozni potres leta 1917.

d Pod vink je zašel blizu Šinjarja na Dolenskem Ivan Stare, orožnik v pokoju. Bil je takoj mrtev.

d Smrtina nesreča. Z Jezice nam poročajo: Smrtino je ponesrečil v ponedeljek 6. julija g. Epidij Zajc, po domače Novak, gestilničar iz Stožice. Peljal je žito z njive in se mu je v klanecu utrgal vajet. Hitro se je nagel naprej, da bi zgrabil za vajet, pri tem pa je izgubil ravnotežje, padel spredaj z voza z glavo pod prednje kolo, ki mu je šlo čez njo. Mož je bil na mestu mrtev. — Prejšnji dan se je udeležil nove maše svojega nečaka in pač ni nihče slutil, da ga bo že drugi dan doletela nesrečna usoda. Toda nihče ne ve ne dneva ne ure... — Rajčki je zapustil ženo s tremi malimi otroci. Naj v miru počiva!

d Vlak podrl voz naložen s sodi in z vinom. Tržiški vlak je v sredo popoldne zadrl pred Dupljam na kraju, kjer pelje državna cesta čez železnico, v voz, naložen s sodi z vinom. Na vozu je sedel Pavlinov

hlapec iz Podkrova, ki je gluhomem. Zaradi tega ni mogel slišati piskanja vlaka, ampak je mirno vozil svojo pot. Vlak je z vso silo zadrl ob voz, ki se je v velikem kolobarju preokrenil proti jarku. Pod seboj je pokopal hlapca, sodi z vinom so se pa potrkali po cesti. En sod je padel na izpod voza mečečo nogo nesrečnega voznika, ter mu je je težko poškodoval. Drugi sod so je zvalil v jarek in se pri tem tako pokvaril, da je začelo odtekati vino. Pri tej celi nesreči so konji ostali popolnoma mirni ob vozu in so čakali in gledali, kaj se prav za prav godi z ubogim voznikom. Ker je vlak z velikanskim sunkom obstal, so bili popolnoma v vlaku zelo prestrašeni. Ko so uvideli, za kaj gre, so nekateri hiteli reševati pokopanega voznika. K sreči je zadobil hlapec ležbo rano na glavi, noge je imel pa močno poškodovane. Ker je bil popolnoma brez moči, so ga potniki naložili v vlak ter ga odpeljali v Tržič, kjer so ga položili v tamkajšnje čakalnico. Postajenačelnik je hitro poklical tržiškega zdravnika, ki pa ranjenca ni obvezal. V takem stanju so revnega hlapca zopet naložili na vlak, ki se je vračal iz Tržica proti Kranju. Pripeljali so ga v Duplje takšnega, kakršnega je vlak pripeljal v Tržič.

d Močevski okraj. Cene živini so padle in se padajo. Cene mesa pa se držijo na isti višini, le tuhtam se je začel čas malo popustilo. Poslanec Skuli je ponovno interveniral na merodajnih mestih, da se cene mesa znižajo v razmerju s ceno živine. Pričakujemo, da se to zvrši čimprej, ker je sedaj za časa košnje, žetve in mlatve, treba jake hrane delavcu in kmetu.

d Strela. Iz Zapotoka pri Sodražici poročajo: Dne 6. julija je udarila strela v skedenj posestnika Franc Pojnič. Ogenj se je v hipu razširil, mrlja, vozovi in drugo gospodarsko orodje je vse uničeno. Škoda je ogromna. Le požrtvovalnemu delovanju gasilnih društev, posebno domačemu, ki je v trenutku stopilo v akcijo, se imamo zahvaliti, da se ogenj ni razširil.

d Vremenska nesreča. Iz Malih Dol pri Vojniku nam poročajo: Dne 6. julija se je utrgal oblak nad Češnjicami, Ivenco in Vojnikom. Malo pred poldnevom je začelo nalahno grmeti, a kmalu se je usul dež kakor iz škafa. Po preteku ene ure je že drla voda kakor reka. Poplavila je travnike in na njivah je podvalila vse žito in koruzo. Iz bregov je odnašala plazove v dolino. Posestniku Martinu Pšeničnik je odnesla veliko sadnega drevja ter eno njivo in travnik. Prosi, da bi dobil odškodnino. Strela pa je udarila na dveh krajih. V Črešnjicah v kozolec posestnika Jurneje, od tega se je užgal še drugi kozolec. Pogasiti ni bilo mogoče, ker ni nikjer blizu nobene požarne brambe. Tako je ostalo vse žrtev ognja. V Globočah pri Frankolovem pa tudi v kozolec posestnika Josipa Dobrotinšek. Domačih še doma ni bilo. Zgorel je voz krme, ki je bil pod kozolcem. Na pomoč je prišla požarna bramba iz Vojnika, ki je ogenj omejila, da se ni širil.

d Strela na ušesu. Strela je dne 6. julija udarila v hišo Hermana Kinela v St. Jurju ob južni železnici. Oprasnila je domači hčerki uho brez večje nezgode.

d Strela jo je ubila. Iz Zagradca na Do-

lenjskem nam pišejo: Dne 9. julija popoldne ob 2 je nastala tu velika nevihta — treskalo in grmelo je kakor na sodni dan. Silnemu, viharnemu in nenadnemu nallivu so poljski delavci komaj ubežali; strela pa je udarila v domov hitečo ženo Alojzijo Jernejčič iz Fužine 15, ki je na mestu umrla. Bila je povsem priljubljena, modra žena in umna gospodinja. Pokoj in večni mir globokoverni duši!

d Ciklon (zračni vrtnec) v Baranji in Bački. Od očitveca smo dobili to poročilo: V nedeljo 5. julija okrog pol 6 popoldne je cel Baranje in Bačke zajel hud orkan, ki je napravil ogromno škodo. Ciklon je prišel preko Mažarske čez Belje, zajel pristave Zelene polje, Beli Monastir, Jasenovac, Brestovac ter odšel na Daljo in končal nekako v Somboru. Ta vihar je bil že nekoliko dni prej naznanjen Osijeku od nekoga nemškega vremenslovca, ki je po zračnem pritisku predvideval pot ogromnega ciklona, ki je pred par tedni v Ameriki porušil cela mesta in opustošil cele pokrajine. Iz Amerike je došel na Anglesko, odtod na Norveško, Nemško, čez Avstrijo na Mažarsko in od tu k nam. Opustošenja, ki jih je zapustil ta ciklon, so naravnost strašna. Na pr. v Belem Monastiru je razkril vse višje strehe in jih nosil po par sto metrov daleč. Pobil je s točo veliko šip na oknih, prevrnil celo 30 m visok dimnik mlekarne, odnesel je streho sladkorne tovarne, da je bilo 300 vagonov sladkorja pod dežjem. Prevrnil je vlak osmih vagonov, polomil in izruval je drevje s koreninami in nekatere debele topole zvil, kakor da so vrbove šibice. V Jasenovcu je šel skozi park in popolnoma polomil drevje. Razkril je barako, kjer je stanovalo okrog 100 prekmurskih delavcev in jih 48 ranil, med njimi 7 težko. Ubil je dve ženski in po vaseh ranil veliko kmetov. Toča je pa sesekla vse, kar je našla na polju. Žito, kar ga ni bilo pokošenega, je tako zmlatila, da ne bo mogoče niti slame pobrati. Koruza, pesa, krompir, konoplja so tako stolčeni, da se nikakor ne morejo več popraviti. Ravnotako hudo je bilo v Dalji, kjer na mnogih mestih ni poznati, kaj je sploh rastlo. Na postaji v Dalji je odkrilo strehe barak in toča je pobila vse šine na postajnem poslopju. 38 kmetijskih hiš sta voda in vihar razrušila. Tam, kjer je to neurje šlo čez vinograde, je trle popolnoma seseklo, da se ne bodo opomogle še več let. Sadno drevje, ki je bilo polno sadja, je polomljeno. Kjer je ciklon zadrl na hmeljnike, jih je kratkoma položil na tla, potrgal vse žice in polomil droge. — Državno posestvo Belje je bilo posebno hudo prizadeto po tem ciklonu, ki je uničil najlepše in najrodovitnejše pokrajine. Na pristavi Jasenovac so morali svojo živino, okrog 500 glav, začeti krmiti s senom in slamo, kajti vsa zelena piča je bila tako stolčena, zbita in z blatno vodo poplavljen, da ni bila več za krmo. Tudi več živine in perutnine je vihar uničil. Samo na državnem posestvu Belje se cení po tem ciklonu povzročena škoda nad 50 milijonov dinarjev. V celem obsegu bo pa znašala nad 500 milijonov dinarjev. Samo pri eni zavarovalnici zoper točo v Osijeku je bilo že prvi dan naznanjene škode za 7 milij-

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mostni trg 10.

jonov dinarjev, za pridelke, ki so bili za-
varovani. Plačujejo po 114 dinarjev na
oral in dobijo, če je pridelek uničen, po
3000 dinarjev. — Škoda, ki so jo s tem
neurjem utrpeli ti kraji, je res ogromna in
toliko težja, ker sedaj ne morejo tam v
nadomestilo za uničeno letino ničesar dru-
gega več sejati kakor samo koruzo za
krmo. Ajde tukaj ne poznajo, bi jim pa
sedaj prav prišla. Mnogo je v teh krajih
tudi revnejših posestnikov, ki jim bo mo-
rala država priskočiti na pomoč, da ne
bodo pozimi stradali. — Kaj tako strašnega,
kakor je bil ta ciklon za te pokrajine, se
redkokdaj pripeti.

d Čuden slučaj. V občini Gomilsko na
Štajerskem so v vasi Trnavi v gostilni F.
našli pod streho skritega mrtvega novoro-
jenčka. Preiskava je ugotovila, da je mati
domača služkinja in da je bilo dete rojeno
že pred devet meseci in sicer mrtvorajeno.
Najbolj čudno pri tem pa je to, da je bil
otrok čisto dobro ohranjen, kakor prvi dan
svojega rojstva, brez smradu in tudi nobe-
na žival se ga ni doteknila. Mater so odpe-
ljali v zapor.

d Sleparski urar. Po raznih krajih Slo-
venije hodi neki Jernej Dolinar, ki se iz-
da za urarskega pomočnika, in sprejema
razna naročila in popravila. Odnesele je že
več ur, več predujmov in pokradel tudi že
več obleke, perila, ur in tudi denarja. Ko-
liko je napravil škode, še niso ugotovili,
ker se še niso prijavile vse oškodovane
stranke.

d Pobegli pismonoša. Franc Pirc, 27
let star, doma iz Raven pri Krškem, je slu-
žil zadnji čas kot pismonoša v Krškem.
Spočetka je bil vester in točen, ter si je
pridobil pri svojem gospodarju pošteno
starešini polno zaupanje. To zaupanje pa
je mož končno grdo zlorabil. Ko mu je pred
kratkom izročil poštni starešina zopet vsoto
5447 Din, da jih izroči raznim strankam
v poštenem okolišu, je Pirc ta denar poneve-
ril in neznano kam pobegnil.

d Kazan, volčji pes, je roman iz živ-
ljenja v Kanadi, kjer sedaj služi kruha tudi
mnogo Slovencev. Roman je zelo napet in
lep. Dobiš ga v vsaki knjigarni.

V nedeljo 19. julija vsi v Kamnik! Očetje
in matere, pridite pogledat napredek svojih
sinov in hčera! Pošteni fantje in dekleta,
pridite se navdušit ob vrstah bojevnikov in
bojovnic krščanske misli in sveže mladosti!

**Varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, poleg hotela 'Union'.
Obrestovanje najugodnejše.
Posojila proti vknjižbi na posestva, proti
poroštvu i. t. d.**

Zopet znižana cena koksu
La angleški plavžarski koks 100 kg 110 Din
pri tvrdki D. ČEBIN — LJUBLJANA
Woltova ulica 1/II.

POLITIČNI ZAPISKI

p Poziv dr. Žerjavu. Gospod minister!
V narodni skupščini Vam je očital hrvat-
ski poslanec dr. Zanič, da Vam je moral
bivši ravnatelj Jadranske banke Kame-
narović plačati en milijon dinarjev,
da je dobil državni svinec izpod cene, s
čemer da je bila država oškodovana za
visoke svote. Nato je dr. Zanič slovesno in
glasno izjavil: »Vse to, kar sem navedel,
je dokazano in hočem dokazati, da sem
imel prav, ko sem očital Pribičeviću in
Žerjavu in SDS, da živijo od korupcije.«
Z ozirom na te hude in dalekosežne trdit-
ve dr. Zaniča Vas pozivljemo: Odgovorite
nam, odkod jemljeta »Jutro« in »Domo-
vina« denar, da se moreta v tisočih izvo-
dov dan za dnem in teden za tednom za-
stoj razpošiljati, dasi prav dobro vemo
iz lastnih podjetij, kako težko je danes
časopisju se vzdržati na površju, tudi če
morajo vsi naročniki plačevati naročnino.

p Tepeni žerjavovci. V Mošnjah, kjer
so dosedaj gospodarili žerjavovci, so se v
nedeljo vršile občinske volitve. SLS je do-
bila 10 odbornikov, SKS 3 in žerjavovci 4.
p »Domovina« in duhovske plače.

»Domovina« laže, da bodo v novih dva-
najstih baš po prizadevanju Pribičevića
duhovnikom povišane doklade. Prvič je
Pribičević pri tem tako nedolžen kot tur-
ški Kemal paša, drugič pa je ta doklada
taka, da bo upokojeni duhovnik, ki je
žrtvoval svoje življenje in svoj denar za
ljudstvo, dobival sedaj namesto 12 Din na
dan 16 Din. Ali more s tem dostojno ži-
veti in se oblačiti? Kar se pa tiče škofo-
vih veleposestev, je vsem liberalcem zna-
no, da gredo vsi dohodki v dobre namene,
da pa so liberalci od Turn-Taksisovih ve-
leposestev vtaknili milijone v svoje kase,
državo pa še za večje milijone ogoljufali.
Ali je zdaj prav?

p »Domovina« in novi šolski zakon.
Brezverska »Domovina«, katera je plačana,
kakor slovesno trdi poslanec dr. Zanič, iz
milijonov državi ukradenih, mora seveda
braniť novi šolski zakon, braniť že zato,
ker je popolnoma protiverski, potem tudi
zato, ker jemlje staršem vsako pravico do
vzgoje otrok v šoli in končno ga zagovarja
seveda tudi zato, ker nalaga našim občanom
taka nova ogromna bremena, da bodo mo-
rale občine samo za šolo doklade prav
znatno zvišati, namesto da bi plačevala drž-
ava iz tistih milijonov, ki so jih liberalci
pokradli iz državnih blagajn, kot se je po-
kazalo prejšnji teden v narodni skupščini.
»Domovina« trdi, da novi šolski zakon ni
protiverski. Jugoslovanski škofje, ki so po-
klicani čuvarji vere, so soglasno v Belgradu
protestirali proti novemu zakonu vprav
zato, ker je protiverski. Kdo ve bolj, kaj
je proti veri: škofje ali brezverski pisar v
framasonski »Domovini«? »Domovina« da-
lje ostudno laže, da bodo starši tudi zana-
prej imeli pravico odločevati v šoli. To si
je »Domovina« enostavno izmislila, ker se
drugače ne more zagovarjati. Če »Domovi-
na« piše, da je narodna skupščina zastop-

NAZNANILA

n Žužemberk. V nedeljo 19. julija bo v Žu-
žemberku orlovski tabor trebanjskega orlovskega
okrožja. Ob 9 sprejem gostov pri gostilni Grčar. Ob
10 spreved z godbo od župne cerkve na trg; na
trgu cerkveni govor, sv. maša in slavnostno zbor-
ovanje. Ob 8 popoldne javna telovadba, po telo-
vadbi prosta zabava. Za prireditelje, ki je v naši
lepi dolini prva te vrste, vlada splošno zanimanje.
Oddaljene skupine gostov naj pridejo na okrašenih
vozovih in kolikor mogoče v narodnih nošah.

n Katoliško prosvetno društvo v Kamni gorci
proslavi 25 letnico obstoja s proslavo v soboto 18
in nedeljo 19. julija. Spored: V soboto, na pred-
večer proslave, bo v zadrudnem skladišču skio-
pično predavanje »Rim in preganjanje kristjanov
v prvih stoletjih«, predava g. prof. dr. J. Debevec;
po predavanju razsvetljava vasi in petje. V nede-
ljo: Ob 10 sv. maša v župni cerkvi, daruje g. prof.
L. Arh, društveni soustanovitelj. Popoldne ob pol
treh zborovanje prosvetnih okrajev Radovljica in
Kropa, po zborovanju veselica na vrtu g. Kappusa
s petjem, godbo (igra »Zvezdica iz Kroke«, igra
»Pogodba«, šaljivo pošto in prosto zabavo. Vsi pri-
jatelji prosvete vabljene! — Odbor.

n Na Mirni gori pri Planini na Belokranj-
skem bo v nedeljo 19. t. m. običajna služba božja
ob 10. Z gore je zelo lep razgled, zato vabimo k
obilni udeležbi.

n Kokarje. Zaradi nove sv. maše pri
sv. Frančišku Ksav. dne 19. t. m. se preloži
»lepa« ali »kokarska« nedelja na 26. t. m.
Slovesnost po navadi.

n Slovesnost pri Karmeličankah na Selu. V
četrtak 16. julija, na praznik Karmelske Matere
božje, bo v Karmelski cerkvi na Selu: ob 5 prva
tiha, ob 6 peta slovesna sv. maša in nato še več
tihih sv. maš. Popoldne ob pol 4 pridiga in pete
litanije. Ta dan se zadobe v Karmelski cerkvi od-
puski kot o porojunkoli.

n Zahvala. Ljubljansko orlovsko okrožje
se prav iskreno zahvaljuje vsem, ki so kakor-
koli pripomogli, da je naša prireditev dne
5. julija t. l. tako dobro uspela. Posebej bodi
izrečena zahvala vsemu pripravilnemu odboru
v št. Vidu (imenoma br. dekanu Zabretu, Jaku Škrbincu in Jožu Magistru), ka-
kor tudi vsem Sentvičanom in okoličanom, ki
so z darovi in zastavami pripomogli do tako
sijajno uspele manifestacije orlovstva iz Ljub-
ljane in okolice. Vsem povrni Bog! — V Ljub-
ljani, dne 9. julija 1925. — Za okrožni odbor:
Jože Langus, predsednik. — Vinko Zalesjak,
n Razglas. V trgu Sodražice se bodo vršili
trije novi živinski in kramarski sejmi po nastop-
nem redu: Dne 22. julija, dne 2. septembra in
22. januarja. Ako pride na imenovane sejske
dneve nedelja ali praznik, se bo vršil semenj na-
slednji dan. — Gospodarski odbor trga Sodražice.

Dne 1. aprila sta liberalna poslanca za
Slovenijo dr. Žerjav in dr. Pivko glasovala
za ogromne nove davke, in sicer za 2% da-
vek na delo (podjetja odtegujejo delavcem
celo 3.4%), podvojitev invalidskega davka,
za 12% obresti zaostalih davkov itd.

Dne 18. junija 1925 je glasoval dr. Piv-
ko v narodni skupščini proti predlogu SLS,
da se zniža dohodninski davek ter da naj
se ta davek pobira tudi v Srbiji.

nica staršev, je to bedastoča, ki ji sama ne
verjame. Narodna skupščina ima nekatoli-
ško večino. Ali naj pravoslavni in turški
zastopniki staršev zastopajo pravice ka-
toliških staršev. Ali naj macedonski
poslanci zastopajo slovenske starše? — O
ogromnih novih davkih, ki jih bo prinesel
novi šolski zakon, »Domovina« previdno
molči. Zakaj ti bodo tako veliki, da jih
tudi »Domovina« ne more utajiti.

SIROM · DOMOLJUBINE

TRŽIČ.

(Nova maša.)

Dan splošnega veselja za Tržič je bil 12. julij t. l. Obhajal je namreč ta dan slovesno novo mašo tukajšnji rojak č. p. Stan-ko (Filip) Mali, ki je vstopil pred štirimi leti v cistercijski samostan v Stični. Pridigal mu je njegov bratranec, bivši tržiški kaplan g. V. Čadež, sedaj župnik v Mekinjah. Slavnost je posebno povzdignil orkester na lok in pihala, ki je spremljal latinsko mašo.

ST. VID NAD LJUBLJANO.

(Orlovski dan.)

Orlovski dan v St. Vidu je pokazal, kaj zmore posamezna orlovska edinica s svojimi lastnimi močmi. Bil je to dan vreden organizacije, dan, ki je z vso svojo privlačno in občudovanja vredno silo presenetil ne samo prijatelje orlovstva, ampak tudi njegove nasprotnike. Vsaka posamezna točka je v splošnem, da skoraj do podrobnosti pokazala ne samo znanje, ampak tudi notranjo moč nastopajočih, pa naj bo to vstop v vlak v Šiški, ali spreved, ali sveta maša, ali zborovanje, ali popoldanski nastop. Povsod napredek nasproti prejšnjim prireditvam, ponekod naravnost nepričakovan. Prav posebno moramo poudariti globoko zasnovan govor dr. Rožmana o poslanstvu Orla v današnjih dneh, drugi del spreveda, ki je pokazal res pravo pestrost organizacije v narodnem duhu in ne zgolj eroične vojaške formiranosti. Pri popoldanskem nastopu je veliko pozornost vzbudil čeden rajski pohod ter nastop šentiviške orlovske družine, kakor tudi orodna telovadba. Naravnost nepričakovano navdušenje pa je vzbudil štafetni tek in obenem tekma za prehodno darilo. Vsa prireditev je pokazala, da lahko atletiko občinstvo vse bolj razume kakor proste vaje. Na to bo treba pri prihodnjih prireditvah še posebej paziti.

Nastopilo je v sprevedu 158 članov, 107 članic ter 53 šentiviškega naraščaja, pri telovadbi pa 178 članov, 92 članic in šentiviški naraščaj.

Vsa prireditev je pokazala ne samo dobro pripravo, ampak predvsem izredno visoko stopnjo, na katero se je povzpelo članstvo ljubljanskega okrožja. Prireditev zasluži izredno priznanje kljub nekaterim malenkostnim pogrbenostim. Upravičeno moremo izraziti željo: le še več takih prireditiv!

STARA LOKA.

V nedeljo 19. julija bo pri nas velik orlovski praznik. Orlovski odtok v Stari Loki praznuje svojo petnajstletnico in ob tej priložnosti se bo vršila tu javna prireditev Krenkevega orlovskega okrožja. Popoldne ob osmih bo sprejem drugih odtokov in gostov pred Tuškom, nato odhod k sv. maši, po maši ob 10 zbor na telovadišču. Pride govornik iz Ljubljane. Popoldne ob 8 bo javna telovadba na Jamnikovem travniku, nato na Jamnikovem vrtu prosta zabava, bogat srečolov, kaljiva pošta itd. Pri prireditvi bo igrala godba Kat. delavskega društva s Jesenice. Po pripravi soditi bo ta prireditev res mogočena manifestacija naše orlovske mladine. Prijatelji orlovstva, pridite od blizu in daleč, da si jo ogledate in da boste svoji med svojimi doživeli lep dan! Posebno dobrodošli gostje v narodnih nošah! Polovična vožnja na progi Ljubljana-Jesenice zagotovljena. Na videnje ob vsakem vremenu!

IG IN OKOLICA.

(Škoda vsled poplave.)

Vsled neprestanega deževja v preteklih tednih je voda napravila na polju in senežetih veliko škodo posestnikom. Precej občutno škodo je voda napravila tudi v Tomišljem. Prosimo naše poslance, posebno še g. poslance Smodeja, da stori, kar je v njegovi moči, da se ljudem pomaga. Pomoč naj bi bila v denarju ali pa, da se odpišejo davki bodisi za naprej kot tudi oni davki, ki se imajo

še intirjati za nazaj. Teh neznosnih davčnih bremen, slasti še dohodnine, ne zmremo nič več! Sedaj pa ko je še voda toliko škodo napravila, pa še celo ne!

SENT VID NAD LJUBLJANO.

(Izid žrebanja.)

Izid žrebanja loterije »Ljudskega doma« v St. Vidu nad Ljubljano. 1. Glavni dobitnik: »Vila Sreča«, je zadela številka 27.311. 2. Dobitek konj z vozičkom št. 41.250. 3. Dobitek molzna krava št. 29.433. 4. Dobitek spalna oprava št. 28.960. 4 dobitke v vrednosti po Din 2500 so zadele naslednje številke: 48.463, 514, 27.520, 28.329. — 10 dobitkov, vsak v vrednosti po Din 1250: 11.058, 4020, 27.342, 41.207, 43.975, 35.823, 26.253, 26.706, 7502, 18.241. — 15 dobitkov v vrednosti po Din 500: 3557, 36.143, 15.910, 22.626, 45.658, 33.492, 41.141, 20.173, 29.683, 14.811, 878, 5.234, 37.401, 33.014, 18.677. — 15 dobitkov, vsak v vrednosti Din 250: 5, 15, 9554, 5669, 27.033, 16.244, 1382, 6547, 26.005, 18.985, 48.668, 2746, 33.442, 23.060, 48.930, 27.512. — Druge izžrebane številke objavimo jutri. Dobitki se lahko dvignejo proti izreditvi dotične izžrebane srečke od srede dne 15. julija 1925 naprej v Ljudskem domu v St. Vidu nad Ljubljano. Vse informacije daje Zvonarna v St. Vidu. Prvi dobitnik vilo »Srečo« je zadel gospod Josip Dejak, delovodja v tobačni tovarni v Ljubljani, ki je bil slučajno tudi navzoč med mnogobrojnimi občinstvom, ki je čakalo na izid žrebanja.

VELIKO MRASEVO, P. CERKLJE OB KRKI.

(Cerkve.)

Kakor je Domoljub že enkrat poročal, je naše cerkve že precej narejene, vendar še ne polovico. Kakor hitro so se lansko leto naši vaščani izmislili, da bi bilo dobro narediti cerkev, ker je že nekoč stala na Zornikovem vrtu, pa je pogorela, so kar planili in začeli delati brez pravega nadzorstva, ne da bi prej natanko premislili in pretehtali, kako se bo vsa stvar iztekla in tako je prišlo do tega, da cerkev počiva. Res je, da je v današnjih razmerah težko delati tako stavbo samo eni vasi, ki je pa poleg tega še v slabih finančnih razmerah, vendar bi še vse šlo s tem, kar bi nabrali po drugih vaseh in s tem, da bi prodajali domače pridelke, kolikor bi pač kdo mogel, ko bi bili vaščani složni. Kjer pa sloge ni, je vsa stvar zastoj. Če mislijo nekateri v naši vasi, ki niso ravno preveč pizobraženi, da več vedo kot vsi drugi vaščani in celo več kot sam g. kaplan Tomazin, ki je pred kratkim prevzel pokroviteljstvo cerkve, se motijo. S takimi ljudmi, ki se pri vsaki priložnosti prepirajo z g. kaplanom in ne znajo nič potrpeti, je težko delati. G. kaplan pač dosti potrpi z vaščani, če se pa nekateri elementi vedno hudujejo in pripravajo z njim, je pa še malo prehudo, da bi mogel g. kaplan potrpeti. In tako je seveda g. kaplan odstopil od vodstva. G. kaplana prosimo, da zopet prevzame vodstvo in naj se ne otira na tako lahkomišljence, ki bi radi sami vedno največ vedeli in ki mislijo, da nihče drug ničesar ne ve.

MEDVODE.

(Gasilska veselica.)

Zadnje nedeljo je tukajšnje gasilno društvo s svojo veselico zopet pokazalo, da kljub prošnji in opominom dušnega pastirja namenoma prireja in širi ples. Na prostem zraven pokopališča se je plesalo, razgrajalo in popivalo celo noč. Bolj kakor izpolnitev društvenih pravil goje naši gasilci v svojih prireditvah ples. Težko nam je bilo pri sreči, ko smo videli na plesišču komaj šoli odrasle dečke in deklice, ki so plesali v družbi svojega

bivšega učitelja. Kam pridemo, če bo šlo po tej nastavljeni poti dalje. Po letakih so vabili na »Rekoljubno« prireditev. Ali je taka prireditev, na kateri se plehka mladina navaja k plesu, ponašanju in popivanju, le količjak v »oglasju« s pravo in resnično rekoljubnostjo? Nikakor ne!

ST. PETER PRI NOVEM MESTU.

(Posvečevanje zvonov.)

Naša prijazna Trška gora je doživljala 5. julija lep dan. Za njeno romarsko cerkev so ta dan slovesno posvečili štiri bronaste zvonove, ki jih je omislil blagopokojni g. Jožef Kosiček. Redni slovesnost je privabila čeda veliko ljudi na gor. Zastopanih je bilo celo več odličnih ljubljanskih druščin, ki imajo na Trški gori vinograde. Castni posel betra in botre pri krščenju novih zvonov sta opravljala tukajšnji graščak g. Robert Germ in njegova gospa soproga, ki sta tudi sicer z velike vnemo pomagala, da se je slavnost tako lepo obnesla. Nad 500 let je stara zgodovinska vez med trškogorsko cerkvijo in prijazno graščino Bačnel ob njenem vnosu. Ni dvoma, da je zadnje cerkveno slavlje na Trški gori to vez le še bolj utrdila. — Še nek lep dar se napoveduje trškogorski družini. Ljubljancin g. Julij Elbert je ob prihodu krščenja zvonov obljubil, da hoče v najkrajšem času poslati na Trško goro mašno obleko v spomin na svojega blagopokojnega brata, g. dr. Seb. Elberta, prosta novomeškega. Ne dvomimo, da bo izredno dragocen dar, za katerega se plemenitem g. darovalcu najtopleje zahvaljujemo.

PONIKVE PRI DOBREPOLJAH.

(Novi most.)

Te dni se je sklenilo delo novega mostu na Stoparjevem malnu. Stari most se je odstranil na njegovo mesto je prišel nov, lep in pa močnejši je iz samega telesa, betona in kamna. Most je koristen ne samo za vas, ampak tudi za celo Dobrepoljsko dolino, ki ga rabi za vožnjo v milin in na tajo kot tudi za pašpot v Lašce. Da smo dobili tako lep moderen most gre predvsem zahvala našemu poslanec in rojaku g. Skufju. On nam je dal korajžje, oskrbel načrte in kar je glavno, dobil nam je toliko podpore pri ministru, da ne bo treba prav nič dokladati. To je pa v sedanjih težkih časih glavno. Seveda smo vaščani močno pritisnili z vojnjo in delom pod vodstvom skrbnega in poštenega tajnika stavbnega odbora g. Edvarda Skufja. Veseli nas, da se je tudi naša občina videnska skazala delu naklonjena in prispevala s podporo kot tudi ni na nas porabila Podgora. Lepo se tihamo vsem, predvsem pa seveda našemu sklenemu poslancu. Poleg gospodarske koristi pa smo veseli tudi lepega zdravega napredka.

ST. JOST PRI VRHNIKI.

Dopisnik v zadnjem Kmetijskem listu poroča o škodi, povzročeni po povodnji, ki je občutno stala tudi naši občini. Pri tem se je pa tudi spaknil ob naše županstvo glede razdelitve lastne podpore za škodo, povzročene po teži in da so letos županstvo boljše skrbri za nakazila podpore kakor pa za orlovske prireditev in orlovski den. Eno dopisniku malo odgovorimo: Upamo, da je dopisniku znano, da je bilo leta 1920 osem poslancev kmetijske stranke v narodni skupščini, ki so glasovali za ustavo, po kateri današnji režim vlada in predpisuje davke, da bo slovensko ljudstvo imelo gano do kosti. Kakšne dobrote so pa nam izpisovali samostojni poslanci v parlamentu? Dopisnik omenja, če ne bodo odpisani davki in osebna dohodnina, da naj naše revno ljudstvo gleda skozi prste. Mogoče je znanemu dopisniku še znano, kako se je v naši občini med vojsko razdeljevala aprovizacija? Ko so se naši fantje in mošje borili za življenje in smrt na bojnih poljanah in naše žene z otroci vred strdale doma, dočim so gotovi ljudje v naši občini sedeli pri polnih skladah ter uganjali burke v sramoto cele občine. Povemo pa dopisniku, da se je županstvo pobrigalo glede podpore, kolikor je bo nam današnji režim nakazal. Glede orlovskega doma pa povemo dopisniku, da ga bomo sezidali brez njegove pomoči. Glede grdob, ki so jih uganjali dovolj znane grdobe ob priliki orlovske prireditev, prepuščamo sodbo javnosti. S tem Orlem niste prav nič škodili, pač pa sebe pokazali takšne, kot ste v resnici.

JEŽICA.

Občinski očetje so se v nedeljo zopet zbrali k svoji skupščini. Bili so vsi silno resni, ker reševati so imeli važne zadeve. Z veliko napetostjo so po-

slušali, ko se je bralo pisme vladnih gospodov, ki pravi, da ima občina Ježica zakopan velik šapec še iz vojnih časov. Vladni gospodje ukazujejo, da ga morajo sedanji občinski očetje odkopati. To pa ni tako enostavna stvar, ker ta šapec je gotovo globoko zakopan. Iščejo in kopljejo ga že dolga leta občinski in tudi drugi očetje. Celo učeni advokati in vladni gospodje so pomagali, pa vse zaman. Zelimo sedanjim očetom, da z večjo srečo zgrabijo za krampe in lopate. — Ko so se obrnili naših očetov nekoliko razjasnili, so pri naslednji točki sklenili dati našim gostilničarjem nezaupnico, ne vemo ali vsled predrage ali preslabe pijače. Zato bo v kratkem otvoril podjetni Gustl novo točilnico, kjer bo točil najboljšo kapljico. Ker pa bodoča točilnica leži ob Dunajski cesti, po kateri samodreži dvigajo cele oblake prahu in prah je seveda škodljiv za zelence, so sklenili očetje v doglednem času prirediti škropljenje ceste. Prej pa se bodo že obrnili do Turka, pa ne tistega iz Turčije, ampak do ljubljanskega gospoda Turka, ki se na špricanje že dobro razume, da postreže našim bodočim škroplilcem z dobrohotnimi nasveti. Proti koncu pa so se obrnili skrbnih očetov zopet zresnili in občinski sluga, ki je prošil za novo uniformo, ni imel sreče. Pa tudi z mesarji naši očetje nimajo usmiljenja. Sklenili so, da bodo podvzeli pri vladi odločne korake, da se cene mesa znižajo ali pa cene živini zvišajo. Ker je zazvonilo poldne so se skrbni očetje razšli.

CERKNICA.

(Žerjavovsko gospodarstvo v občini.)

Naravnost nepravno je, kar delajo naši liberalci z ljudmi. Večina naših posestnikov ima svoje gozdove onkraj države meje, ki so jo ravno to dni za gotovo postavili. Brez legitimacij Italijani ne pušče naših posestnikov v gozd. Že pred novim letom so delali na občini prošnje za legitimacije, a do danes, ko je minilo že pol leta, ni o njih ne duha ne sluha. Na Rakeku, v Planini in Logatcu so jih že davno dobili. Italijanski poveljnik obmejne straže je posestnikom v Zelšah izjavil, da so legitimacije za našo občino že davno izgotovljene in odposlane. Kje so sedaj? Še druga stvar! Pri nas so morali plačati naprej po 70 Din za legitimacije. V drugih občinah ista stvar ne stane niti 20 Din. Lansko leto so morali plačati celo po sto dinarjev — v Planini n. pr. pa petnajst dinarjev. Ali ni to čudno? Kam je šel denar? Gospodje, ki so stvar prevzeli, ne dajo nikakega pojasnila. Ne brigajo se za drugega, kakor da pobero od ljudi težke denarje. Naši možje bodo pa pri prihodnjih volitvah zopet volili liberalno gospodarsko stranko. — Naš občinski tajnik je izrekel iz Cerknice. Ljudje govorijo marsikaj o njem in o občinski blaginji. Cela zadeva je skrivnostna. Našim žerjavovcem se ne zdi umestno povedati davkoplačevalcem, kako se gospodari z ljudskimi stotiskami.

FARA PRI KOSTELU.

V nedeljo 5. julija sta bila poročena tu Ana Jurkovič, iz znane hiše Miha Jurkovič iz Krkovega št. 4, in Alojzij Cetinski iz Murave. Na svatbi je bilo ves čas prav lepo razpoloženje. Le naslednji dan bi se bila lahko pripetila velika nesreča. Neki odpušeni hlapec je zahteval od ženine še vina. Ker ga je imel očitno že dovolj, mu ženina vina ni hotel več dati ter hlapec opozoril, naj se mirno odstrani. Hlapec je začel divljati in preklinjati. Nato je ženin prijatelj hlapec, da bi ga odstranil iz sobe rekoč, da ne trpi, da bi kdo preklinjal v hiši. Komaj sta prišla v vežo, je imel hlapec že nož v rokah in na več mestih ranil ženino. K sreči se je nož na levi strani med 3. in 4. rebrom zvil. Da je med svati nastalo trenutno veliko razburjenje, se razume. In le pomirljivosti nekaterih navzočih je pripisati, da se nad napadalcem ni izvršilo usodno maševanje. Rane niso nevarne. Ko si je ženin izpral rane, je kar pogumno bival dalje med svati. Pač velika sreča v nesreči! Vsa čast pa ženin, ki je takoj prvi dan v svojem novem domu tako odločno nastopil proti preklinjanju in bogokletstvu ter nezmernosti. Le tako naprej! To treba objaviti resnici na ljubo, ker so nekateri hoteli s tem dogodkom blatiti hišo in navzoče svate. Novoporočencema želimo obilo sreče in blagoslova!

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

GOSPODAR

Gnojite ajdi.

Ajda raste kratko dobo, v kateri pa mora razviti obilo debelega zrnja. Od te rastline zahtevamo, da hitro doraste, kratko odcvete in kmalu dozori, da se lahko spravi pred jesenskimi slanimi. Dušičnata gnojila (apnov dušik, čilski soliter, amonijev sulfat) niso primerna gnojila za ajdo, ker preveč pospešujejo rasto zelenih delov in vsled tega podaljšajo cvetenje in zoritev.

Hitro zorenje in cvetitev pospešuje fosforova kislina, ki jo damo ajdi v obliki superfosfata, Tomasove žindre ali pa kostne moke. Pri tem se je najbolj sponesel superfosfat, ki najhitreje učinkuje. Zato so naši kmetovalci že navajeni na to gnojilo, ki so ga že od nekdaj uporabljali v velikih množinah. Saj ga je pred vojno sama bivša Kranjska potrebovala ob setvi ajde čez 80 vagonov in s tem podvojila pridelek. Na oral potrosimo do 150 kg superfosfata.

Ajda pa rabi tudi kalij, ki ga vzame iz zemlje do 40 kg na oral. Zato dodamo ob setvi ajde tudi 80 kg kalijeve soli na oral. Gnojenje ajde s superfosfatom in kalijevo soljo je dokazalo, da je gnotni uspeh uporabe teh gnojil izredno velik, ker je pridelek obilen. Vsled tega priporočamo vsem kmetovalcem, da gnojijo ajdi s tema dvema gnojiloma.

Peronospora ali nepravna plesen na grozdju.

Vedni dež, soparica, posebno pa večkrat ponavljajoča megla je povzročila, da se je po dolenskih vinogradih počela opasno širiti peronospora na grozdju.

Obolele jagode dobijo večkrat s pecljički vred bolj temno, črnkasto-zeleno barvo, pozneje pa počrniijo in odpadejo. Mnoge, zlasti drobne, od te bolezni napadene jagode, pa tudi pecljički, kažejo snežno bele, rahli volni podobne kosmiče, trosonosce in trose (seme) peronospore, isto, kar se pojavlja na spodnjih straneh od peronospore (paleža) napadenih listov v obliki belih lis.

Radi teh belih kosmičev zamenjavajo mnogi vinogradniki nepravno plesen ali peronosporo na grozdju s pravo plesnobo ali oidijem, kar je seveda napačno.

Od prave plesnobe ali oidija napadene jagode nikdar ne počrniijo, še manj pa pecljički, pa tudi nikoli ne odpadejo.

Jagode so sprva sveže zelene barve, izgledajo le, kakor da bi bile prav na fino poprašene s sivkasto (n. pr. ajdovo) moko.

Pozneje postanejo temnosive (pepel-nate) in razpokajo, česar pri peronospori nikdar ni.

Če hočemo obe bolezni uspešno zatirati, jih moramo dobro ločiti. Proti pravi plesnobi ali oidiju uporabljamo žveplo ali pa sulikol. Žveplo učinkuje seveda le, če je zelo fino zmleto in če je solnčno ali suho

vreme, drugače se rajši poslužujemo sulikola, ki se vsled svoje fine razdelbe razkroja in učinkuje tudi pri navadni dnevni toploti.

Proti peronospori na grozdju pa uporabljamo enako kot proti peronospori na listju v prvi vrsti modro galico (z apnom), s katero moramo posebno koj po cvetju grozdje dobro poskropiti. Kjer nam galica primanjkuje, vzamemo lahko Bosnapasto. Zelo dobro se je pri letošnjih poskusih obnesel Horstov prašek, s katerim se še rosna trta s pomočjo žvepalnika na fino popraši. Prašek se mastnih jagod bolj prime kot tekočina (galica), zato tudi bolj učinkuje.

Zatirati moramo to nevarno bolezen le preprečevalno. To kar je enkrat napadeno, je izgubljeno, rešimo pa lahko s takojšnjim škropljenjem z galico oziroma z Bosnapasto ali Horstovim praškom še, kar je zdravo.

Žveplanje pa proti peronospori nič ne pomaga.

B. Skalicky, Grm.

Mlečne cene.

Z ozirom na naša utemeljevanja in na pojasnilo mestnega tržnega nadzorstva ljubljanskega k gornjem vprašanju v časopisu od 4. julija, Vas prosimo za objavo ponovnega pojasnila.

Mlekarsko društvo za ljubljansko okolico nima namena vmešavati se v poslovanje mestnega tržnega nadzorstva. Dolžnost njegova je varovati in braniti koristi svojih članov.

Mestno tržno nadzorstvo razglša dne 28. junija v časopisih: »Cena mleku se s 1. julijem zniža za 1 Din pri litru. Kdor se temu ne pokori, se mu ne bo pustilo mleko dovažati v mesto. Gospodinje, kupovalke mleka, opozorite na to svoje mlekariče! Ne vemo, kakšen namen je imelo tržno nadzorstvo s tem sklepom. Ugotavljamo le to, kakšen učinek je imela ta objava. Našim mlekaričam so povečini vse gospodinje naznanile drugi dan 29. julija: S prvim prihodnjega meseca bo pa mleko po 2.50 Din liter, ker se je znižala cena za 1 Din pri litru. — Ljubljansko občinstvo je objavo tako vzelo na znanje; prodajalci mleka pa ravno tako. Zato so takoj sklenili, da se je treba temu koj upreti in poslati zastopnike, protestirati, ker smo bili prepričani, da se na podlagi razglasenega sklepa ne more noben zastopnik več klicati na pogajanja, in da tega tržno nadzorstvo sploh ne misli storiti. Potek »teh pogajanj« je pa tržnemu nadzorstvu menda še v spominu. Obenem smo sklenili, da temu primerno vso zadevo pojasnimo v časopisih. Radi priznavamo, da bi bilo nujno potrebno znižati cene živlenskimi potrebščinam z ozirom na nizke plače delavcev in drugih nameščencev. Bolj socialno bi bilo preskrbeti in dati delavcem zaslužen plačilo za delo. Ni pa upravičeno to, da bi samo nekatere živlenske potrebščine padle v ceni na škodo enega sloja. Vprašamo, ali se je katera življenska

potreščina sorazmerno znižala tako kot mleko, t. j. od svoječasne najvišje cene 4 dinarje na 2.50 Din? Smatramo kot diktat, da je določilo tržno nadzorstvo ceno mleku na trgu na 2.50 Din za liter. Upravičeno pa ni, da je na trgu mleko ceneje, ker s prodajanjem mleka na trgu zgubimo veliko več časa kot z dostavljanjem na dom. Pustite nam, da se pri mleku uravnavajo cene tako kot pri vsakem blagu. Če je obilica blaga, je bilo ponujano blago samo od sebe cenejše; pri povpraševanju pa dražje.

Na podlagi dejanskega, kmetijskega gospodarskega življenja pa še enkrat ugotovljamo naslednje, o čemer bi bila dolžnost kmetijskega tržnega nadzorstva, da bi se točno prepričalo, preden ovrže naše dokazovanje kot nevredno upoštevanja in neresnična.

Kmet ni dragega sena nikdar kupoval za rejo krav-mlekaric, ker bi s takim gospodarstvom šel v propast. Kupovali so ga le nekateri mali posestniki, da so preživeli kravo-edinko, od katere so imeli mleko le za lastno uporabo. Drugi so jih stradali. Ko ni več šlo, so jih pa prodajali, nikdar pa sena kupovali. Merodajno za pridelovalca mleka je bilo in je še, koliko ga stanejo stroški spravljavanja lasinega sena. Tisti stroški pa še od daleč niso toliko manjši, kot naj bi bila cena mleku. To je dejstvo, katerega potrdijo vsi živinorejci in nobeden več. Da so pa krave-mlekarice v ceni padle, imajo pa lastniki veliko zgubo na inventarju. Nižja cena krav bi imela pomen le za tistega živinorejca, ki bi znova začel z živinorejo. Po utemeljevanju tržnega nadzorstva pa tudi za tega ne, ker ima tudi ta manj vreden inventar.

Malo pozna dejanski položaj tisti, ki trdi, da pri reji živine ni drugega dela kot krmiljenje in molčenje. Pri vsakem posestvu, ki redijo krave-mlekarice, se pečajo v ljubljanski okolici kmetije s poljskimi pridelki samo toliko, v kolikor služijo za rejo živine in za lastno potrebo. Od poljskih pridelkov prodajajo le krompir in fižol. Izkupilek za te pridelke je pa le enkrat na leto in z njim ne morejo vzdrževati stroškov za gospodarstvo. Posle vzdržujejo, toda njihovo delo kot obdelovanje polja, košnja in pospravljanje sena je poleg krmiljenja in molčenja krav v prvi vrsti usmerjena za rejo krav. Z graham, repo, čebulo, zeljem i. dr. se pa pečajo le mali posestniki v predmestjih Ljubljane, ki redijo kvečjemu eno kravo, da imajo mleko za dom. O tem se lahko prepriča vsak nepristranski opazovalec kmetijskega življenja v ljubljanski okolici.

Za neodgovarjajočo vrednost ceni mleka ne drži dokaz, ker je cena siru padla od 43 na 37 Din pri kg. Tržno nadzorstvo samo trdi, da je padla le vsled tega, ker mlečni izdelki preostajajo. Obilica ali pomanjkanje blaga ter od tega odvisna cena ni v nikakoli zvezi z vrednostjo.

Nesocialno je, da mlekarska društva zaslužijo za razpečavanje mleka, s katerim imajo opravila le pol dne, toliko kot pridelovalci mleka, ki imajo z istim mlekom samim vsaj toliko delo. Neprimerno več dela pa imajo z rejo krav. Kdor opazuje, vidi, kako slabo živijo, kako revno so napravljene in kako borno opravilo imajo, pač svojim dohodkom primerno. Nelepo je predbaciva-

nje čistega dobička mlekaricam, ki dostavljajo mleko na dom, ker ne damo zaslužiti prekupovalcem mleka. Mleko je treba dostavljati v vsakem vremenu in ob še tako grdi poti. Dostikrat bi ga marsikdo ne hotel prevzeti za dostavljanje, če bi ga mu darovali.

Končno pripominjamo, da mlekarsko društvo za ljubljansko okolico štiti le koristi pridelovalcev mleka, pri čemur strogo odklanja vsak diktat. — Mlekarsko društvo za ljubljansko okolico.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

g Vrednost denarja 14. t. m. Dinar je v Curihu notiral 9.05 centimov. Tuje valute na domačih borzah so se kupčevale po sledečih cenah: 1 funt šterling 277.50, 1 dolar 57, 1 nemška marka 13.60, 1 švicarski frank 11.08, 1 avstrijski šiling 8.03, 1 francoski frank 2.70, 1 lira 2.11, 1 češka krona 1.69, 1 bolgarski lev 0.40, 1 rumunski lev 0.29, 10.000 mažarskih kron 8.10 dinarjev.

g Borzni pregled. Lira je prenehala padati in se je nekoliko učvrstila. Vsled tega je tudi nastopilo na borzah bolj mirno razpoloženje, ker se ni več metalo toliko lir na trg. Tečaj dinarja na mednarodnih tržiščih je ostal neizpremenjen. Promet na borzah v minoletem tednu je bil precej majhen. Naši lesni izvozniki so vsled lir izgubili veliko milijonov, ker so držali liro v nadi na njen porast, potem so jo pa v velikih množinah po nizkih tečajih vrgli na trg. Padec lire namreč ni samo slabo vplival v Italiji, ampak tudi pri nas. Slabljenje lire je imelo neugodne posledice za nas tudi v tem oziru, ker se je bilo bati, da bo več izvoz lesa prenehal; mednarodno padanje lire in obenem mednarodno skakanje dinarja bi moralo napraviti naše cene Italijanom nesprejemljive. Za naše izvoznike lesa bi bilo umestnejše, če bi prodajali svoje blago po dinarjih in ne po lirah.

CENE.

g Ljubljanska blagovna borza. Pšenica Hardwinter II. postavljena v Postojno 380; ječmen sremski novi na nakladalni postaji 320; koruza slavonska postavljena v Velike Lašče 225, koruza sremska v Škofji Loku 215, koruza sremska postavljena na Jesenice tranzit 232.50. Krompir novi na štajerski postaji 110 dinarjev.

g Položaj na žitnem tržišču. Po zadnjih vesteh o setvi žita, posebno pšenice, so izgledi letine izredno ugodni, tako da nam v bodoči sezoni ne bo več ukazovala Amerika cene, ampak bo precej vplivala tudi Evropa na nje. Letina ječmena v naši državi je odlična tako po kakovosti kakor po količini. Novo blago za pivovarne se že pojavlja na tržiščih po ceni 200—210 Din, ječmen za krmo pa po 190 Din. Cene so znatno nazadovale. Izvrstna je tudi žetev pšenice, ki je dala po dosedanjih mlačvah 10—12 stotov po oralu (lani samo 7 stotov). Tudi pri pšenici nazadujejo cene. Danes se ponujajo večje količine baške pšenice po 300 Din, toda kupcev ni, ker pričakujejo nadaljni padec cen. Tudi v Sloveniji je žetev ječmena zelo dobra. Po dosedanjih mlačvah ceniti,

ječmen že dolgo let ni tako dobro obrodil kakor letos. Tudi pšenica obeta obilen pridelek. Pri koruzi so se cene v Bački v zadnjem času dvignile od 185 na 195 Din. Po dosedanjih izgledih bo letos sploh dobra letina vseh pridelkov.

g Ljubljanski trg. Blaga je dovolj. Zelenjava in sočivje padata v cenah, jajca so se podražila. Mesarji držijo še vedno stare cene, četudi je cena živini padla. Kakor pritiska Mestni Magistrat na cene mleka, tako bi moral in z večjo upravičenostjo pritisniti tudi na mesarje, ki na eni strani odirajo kmete, na drugi konsumente, le da sami bogatijo. — Seno je po 40 do 50 Din za 100 kg, slama po 40 Din, živila.

g Prašičji sejem v Mariboru 10. t. m. Prignanih je bilo 220 prašičev, 1 ovca in 1 koza. Povprečne cene: prašiči 5 do 6 tednov stari Din 75—120 komad, 7 do 9 tednov 137—150, 3 do 4 mesece 175—250, 5 do 7 mesecev 350—425, 8 do 10 mesecev 500—550, 1 leto 1100 Din, kg žive teže Din 12—14.50, kg mrtve teže Din 15 do 17.50; koza 225 Din. Prodanih je bilo 140 prašičev. Kupčija je bila živahna.

LETINA.

g Stanje sadja v Sloveniji. V splošnem je stanje sadja v Sloveniji neugodno ter se obeta le pičla letina. Izjemo pa tvori Dolenjska in nekateri deli vzhodne Štajerske. Posebno jabolka in orehi so tako obloženi, kakor že dolgo ne. Celo češnje so ponekod zdrave in polne. Hruške so malo slabše nastavile, zato jih je pa več na Gorenjskem in Štajerskem, kjer je pa jabolok le malo. Skrbeti bo pa, da se sadje tudi primerno vnoveči, zato treba že sedaj obveščati kupce o letini, ki se obeta. Najvažnejše pa bo, da se bo sadje primerno obiralo in spravljalo, kajti le dobro ohranjeno blago ima svojo vrednost in ceno. Predvsem je priporočati gospodarskim krogom v krajih, kjer sadje lepo kaže, prireditve sadnih razstav. Te naj imajo dvojen namen: prvič pokazati v okraju, kakošne vrste dobro uspevajo, katere treba gojiti za prodajo, in drugič privabiti kupce za sadje. V minoletem letu je bilo na Gorenjskem in na zapadnem Štajerskem do 12 takih sadnih razstav, ki so vse imele zadovoljiv uspeh. Letos se naj pa priredijo na Dolenjskem, da se vidi, kaj premorejo ti kraji v sadjereji.

Največja izbira

vsakovrstnega sukna in hlačevine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

Halo!

Halo!

Jakob: »Anica, ali veš, kam pride PERKO na sejem?« — Anica: »Seveda, saj sem brala v »Dopoljtu«: Kdor hoče svojo družino dobro obut, naj kupi usnje na sejmih v KRANJU, OSILNICI, SEMIČU, ŠT. LOVRENCU, KOČEVJU, CERKNICI, ŠMARTNEM, LESKOVCU pri Krškem in RIBNICI

na stojnici PERKO.

BENCIN-MOTOR 3—4 KS, stoječ na voz, v dobrem stanu, ima na prodaj JOZEF ČEH, KAMNIK.

GOSPODINJA

Šivanje.

Trije predpasniki v današnjih »Novih Domoljubovih slikah« so za praktično uporabo. Skrajna dva lahko rabimo za k delu, srednjega bodo pa s pridom lahko rabile strežnice pri gostijah. Kroj, ki je pridejan k slikam, je poraben za oba večja predpasnika; eden od teh ima prednji gornji del na vogle, drugi pa na špico, kar se pri prikrojevanju uredi s tem, da zapognemo papirnat kraj, ki si ga najprej urežemo po navedenih številkah, za predpasnik s špicastim gornjim delom temu primerno. Levi predpasnik, ki je na sliki iz pestrega rožastega blaga, je ves v eni barvi, le gornji prsni del je obrobljen z ozkim žametnim trakom, ki je podaljšan v veliko zanjko, ki jo nataknemo na vrat, da ni treba gornjega dela (laca) pripenjati. Desni predpasnik je v gornjem delu in polovici žepov iz drugačnega blaga, kar prav lepo služi za okras. Preramnice, bolj zavrtnica je dva in pol centimetra široka in dvainpetdeset centimetrov dolga; oba konca sta prišita k voglu gornjega dela. Trakovi so lahko poljubno široki, zlasti če imamo rade zadaj večjo pentljo.

Srednji predpasnik je v voglih zaokrožen, narejen iz enega samega kosa in po celi dolžini na obeh straneh okrašen s štiriimi robčki. V pasu je vpeljana elastika (ki se pa pred perilom ven potegne, da se lažje lika), ki predpasnik potem prav lepo ubere. Okoli in okoli so prišite čipke. Oba žepka sta okrašena s pentljami, istotako sredina gornjega dela. Tudi preramnice so iz enakega traku kakor pentlje. Če je ta trak svilen, ga je treba pred perilom odparati. Ta predpasnik je iz belega šifona ali batista.

Poraba blaga je odvisna od velikosti nositeljice in širine blaga.

Praktični migljaji.

Zdaj v poletnem času dobimo na obleko razne madeže, ki jih zlasti v sedanjih dragih časih radi kar najbolje odstranimo, ker ne moremo obleke kratkoma zavreči. Danes nekatera sredstva! Obleka iz črne žameta se po dolgi nošnji prične svetiti posebno krilo, ki ga posedimo. Če namočimo črno, volneno krpico v črni kavi in z njo previdno brišemo svetla mesta, ta svetloba kmalu izgine.

Madeže od črnila na tkaninah je treba dobro izprati v mleku, v limonovem soku ali v kropu raztopljeni citronovi kislini. Potem je treba tkanino večkrat izprati z vročo vodo. Iz volnenega blaga pa spravimo črnilove madeže na tale način: Najprej na madež nakapamo mleka, pustimo nekaj časa, potem pa osušimo z vato. To je treba toliko časa ponavljati, da je madež izginil. Nato pa izperemo v milnatu in nazadnje v čisti vodi, nakar osušimo s čistim prtičem in zlikamo.

Sadne madeže odstranimo iz perila, če jih speremo v mleku, potem pa še pomočimo s salmijakom.

Mastne madeže iz volnenega blaga odpravimo, če denemo na mastni madež kašo iz pšenične moke, ki jo toliko polijemo z bencinom, da nastane kaša. To kašo pustimo toliko časa na madežu, da se posuši, potem jo pa odstranimo s krtačo. Če na ta način snajžimo madež, izgine popolnoma, dočim pri snajženju s samim bencinom ostane okoli madeža kolobar, ki zopet moti. — Če je zelo masten madež, je treba to večkrat ponoviti. Volneno blago pa je treba osnažiti tudi drugače, da ne nastanejo novi madeži.

Zdravje.

Vrtnice in lilije. Vrtnične lističe namoči v vinskem kislu. S tem kisom umivaj opešane holnika po životu ali mu devaj obkladke na boleči ud. Posebno za bolečo glavo je to prijetno hladilo. Vrtnični listi dajo iz sebe rjavo vodo, ki je izborna za slab vid in očesni katar. Lističe naloži rahloma v stekleno posodo in postavi na sonce, dokler se ne odcedi voda iz njih. Treba pa je dosti lističev za malo vode in tudi suhi morajo biti, sicer sprhnejo. Posušeni lističi se porabijo za čaj ali za umivanje ali za vonj pri perilu in obleki. Čaj odvaja. Turki in južni Slovenci kandidajo lističe (skuhajo jih na sladkorju) in je to na našem jugu neka narodna slaščica, ki se pod imenom »sladko« ponudi dobrodušlemu gostu. Rožni lističi na dobrem žganju — na $\frac{1}{4}$ l 3 pesti lističev, žlico medu in žlico janeža, je dobro zdravilo za vnete oči. Par kapelj te tinkture kanj v vodo za umivanje in imela boš zdravo in čisto polt in oči in voljan nos. Na Bolgarskem pridehujeo dragoceno rožno olje, ki je pri večini lepotilnih in dišečih vodah.

Sladko. Kolikor je vrtničnih lističev, toliko vzemi sladkorja. Sladkor skuhaj na par žlicah vode kakor za drugo sadje, stresi lističe polagoma v sladkor in kuhaj na zaprtem ognjišču in tihem ognju toliko časa, da postane gosto kakor med, potem spravi v široke kozarce, zaveži primerno in hrani na hladnem. Pomaga tudi za zaprtje in vročino.

Vrtnarstvo.

Razmnoževanje vrtnic s potaknicami. Pravgotovo je vrtnica kraljica med cveticami. S svojim raznobojnim krasnim cvetjem krasí naše vrtove. S svojim pritejnim vonjem nas blaži in razveseljuje. Stari Grki so poznali le štiri različne vrste. Švedski učenjak Linne jih je spoznal 17. Dandanes pa jih imamo že nad 6000. Po obliki imamo troje vrst vrtnic in sicer: visokorastle kronovke, ki so cepljene na podlage divjih ščipkov, rastočih po mejah in po gozdovih. S potaknicami pa razmnožujemo nizke, pritlikave grmovke. S potaknicami raz-

množujemo lahko celo poletje, to je od konca junija do konca avgusta. V ta namen narežemo dobro olesenelih mladik zlatih vrtnic. Tem porežemo perje in jih skrajšamo na tri očesa tako, da je spodnji konec odrezan tik pod očesom, zgornji pa kakšna 2 cm nad očesom. Iz spodnjega požene korenina, iz zgornjega očesa pa zlahna mladica. Razplodišča za potaknice napravimo v topli gredi (če jo imamo), drugače pa v plitvem zaboji ali na vrtni gredi. V toplo gredo potaknemo mladike 4—5 cm globoko. V zaboj pa denemo 10—12 cm debelo plast rodovitne zemlje, nato 4—5 cm dobro premočenega drobnega peska (mivke). Mladike vtaknemo istotako globoko kot v topli gredi. Pravtako lahko napravimo razplodišča na vrtni gredi. Vendar je bolj priporočljiva topla greda in zaboj, ker ta dva lahko pokrijemo s steklom, pod katerim se mladike hitreje okoreninijo. Da sonce v toplo gredo preveč ne pripeka, pokrijemo mladike z dvema oknom in spodnjega pobelimo z apnom. Ko mladike iz oces dobro poženo, jih polagoma navadimo na sončne žarke s tem, da jih vsak dan pustimo dalj časa odkrite. Da jih je treba pridno zama-kati, je samoobsebi razumljivo. V jeseni vsadimo okoreninjene potaknice v lonce in te spravimo v klet. Prezime pa tudi na prostem, če jih pokrijemo s prstjo ali žaganjem, plevami ali listjem. Zaboj pa lahko zagrnemo do zgornjega roba s prstjo. Spomladi, ko se je ogrelo, presadimo na določene vrtnice grede. Vrtnice grmovke so zelo priporočljive, ker bogato cveto in je njih prezimitev bolj prirosta kot prezimitev visokih kronovk. Kronovke se ob malih neprevidnostih zlomijo, ali pa pod težjo odejo segnijo.

Delo na vrtu v mesecu juliju. Plevel, ta nepridiprav, treba s korenino izrjaviti. Nasejati treba špinačo, kolerabe in endivijo. Endivija, ki je godna za presaditev, se presadi. Na vrtnicah pridno obiraj in uničuj gosenice in uši. Škropljenje z galico obvaruje vrtnico plesnobe. Odcvetke treba porezati in izratke iz korenine in ob stebelu odstranjevati.

Ia. Amerika

se imenuje fina rujava kotenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža. — Po triletnem pranju postane snežno bela. V zalogi pri A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

Naprodaj je LEPO POSESTVO

obstoječe in hiše, z 12 mernikov posevne, 2 travnika in 3 gozdi. Cena po dogovoru. — ANDREJ GABER, vas Traje 13, Stara Loka, p. Škofja Loka.

ČUDOVITA IZNAJDBA

v največje veselje vseh čevljarjev in občinstva, ki ljubi zdravje, stedi denar in zahteva za svoje težko prislužene prihranke res dobro, zdravo in moderno obutev! — Prvi merilni in risalni aparatni sistem, svetov. patent »NOVO«! Vsak čevljar s patentom »Novo« brez ravnila, transporterja in kompila. razčunov mojsterski krojni risar in modelar! Vsak čevljar, napravljen po sistemu »Novo«, se prilagodi nogi kot vili! Vsakemu čevljarju najnovejša svetov. na moda odprta knjiga! »Novo« je edini predpogoj in temelj procvita čevljar. obrti in ljudskega zdravlja! »Novo« čevlji so bodoča znamenja svetla! Zahtevajte patent »Novo« pri Vašem trgovcu s čevlji! potrebščinami, občinstvo ga zahteva pri vsakem boljšem čevljarju. Pišite še danes za pojasnila trditi! SERSEN & STROMULLER, Maribor, Koropka 36.

Razno.

To je bogastvo! Knez iz Jodhpura v Indiji je prišel v London. Parnik »Narkudar«, s katerim se je pripeljal v Evropo, so nazivali »najbogatejša ladja«, kajti nikdar ni bilo na kakšni zasebni ladji nakopičenega toliko bogastva. Dvajset oseb ima knez s seboj in 50 ponižev, majhnih konj, ki so se pripeljali s posebno ladjo. Skoz Francijo so imeli Indijci poseben vlak, in ravno tako od anglijske obale do Londona.

V Paragvaju v Južni Ameriki raste rastlina, ki je sok je stokrat bolj sladek kakor pa sladkor iz sladkorjevega trsta. Sedaj jo poskušajo, če bi se dala uporabljati namesto sladkorja.

Čudotvorni podobni Matere Božje v Pontanellati pri Parizi v Italiji so lani tatovi ukradli kromo. Letos 21. maja je je papežev legat in nadškof v Milano, kardinal Tosi, na novo kronal. Podobno so peljali v Parmo; spretni so se peljali kolezarji, tadaj so pa vozili tramvajski vlaki in na stotine avtomobilov. Letalo, nad sprevedom kroščice, je metalo svetilce na spreved.

Korajna francoska. Gospo Hesse sta v Parizu pozno ponoči napadla dva cesna roparja, sta ji ukradla ročno torbico in sta nato zbežala. Letala je za njima in je streljala z revolverjem. Neki minovozni avtomobil ji je prišel na pomoč in so skupaj tatova lovili Eden je zginil v stranski ulici, drugi je pa vrget torbico na vrh neke hiše; gospa je pogledala na hišno številko, si jo zapomnila in je s šoferjem dirjala za tatoma dalje. Ujela sta ga, poiskala sta torbico in sta peljala »gostja« na policijo.

Nadarjena otroka. V Burmi, v državi v angleški Indiji, se vsi čudijo plemenitemu otroku Kynneyu, sinu revnih ribiških staršev. Tako je pameten in zgovoren, da ga imajo za popolno velovčenje Buda. Velike množice poslušajo njegove čudovite pridige, v katerih jim priporoča izpolnjevanje socialnih in moralnih postav in jih svari pred srebrom in zlatom. Navadno taki čudežni otroci kmalu umrjejo ali pa so v poznejših letih taki kot drugi ljudje. Nekateri so izjeme, tako na primer veliki glasbenik Mozart. — V Trstu je sedemletni Pietro Mazzini priredil dva klavirska koncerta s tako globoko zamišljeno vsebino, da so bili poslušalci kar očarani.

Dr. Ivan Pregelj.

Božji mlini.

Geslo: »In ako te tvoje oko pohujša, izderi ga; bolje ti je iti z enim očesom v božje kraljestvo, kakor dve očesi imeti, pa biti vrženemu v peklenški ogenj.«
(Evangelij sv. Marka, 9. pogl., 46. vrsta.)

Bilo je v tihih postnih dneh leta tisoč devet sto štirinajstega. Dočim je mali in veliki svet iskal sebi primerne zabave v plesu, gledališču pri vinu in igri in že popolnoma pozabil, da so še pred nedavnim grmeli balkanski topovi strašno pesem smrti in stoterih ran, je katoliška cerkev pripravljala kakor vsako leto svoje vernike za vredno praznovanje Izveličarjeve težke smrti in Njegovega častitoga vstajenja. V ljubljanski stolni cerkvi je tedaj pridigoval sloveč propovednik večer za večerom o štirih poslednjih rečeh, o grehu in zlu, ki ga rodi greh, o neskončni milosti in prizanesljivosti Boga, o pogubnosti novih bogov, ki so napuh, lakomnost, nečistost. Opominjal je in rotil k pokori, k vrnitvi k božjim naukom, učil je ljubiti bližnjega, biti usmiljen in ponižen. Govoril je vsem in vsakemu: starčku s sivo glavo, kmetiški ženi, učenim in preprostim, očetom, materam in deci, družinam, družbam in vsej veliki človeški družbi. Oznanjal je z gorečo zgovornostjo, da človeštvo brez Boga drvi brez rešitve v strašno smrt in pogubo. Vsak svoj govor pa je zaključil čudno pomembno z besedami, da božji mlini meljejo počasi, a gotovo. Nekoč, ko se je bil spričo strašnih bogokletnih spisov novega rodu razvnel do svete jeze, je vzkliknil čudno uverjeno, pre-roško:

»Slepci! Ali res ne vidite biča, ki ga je že spletel vaš greh? Ali mislite, da ne vstaja in krvavi zarji strašen vihar, ki bo sejal po vsem svetu smrt in gorje? Ali ne čujete bojnih trobent in bobnov, ki vabijo na pokolj? Mesta in dežele bodo legle v prah in pepel. Otroci bodo jokali brez kruha, ko jim bodo odelje in bratje mrli daleč v strašnih ranah in mukah. Slepci, spregledajte! Bog noče grešnikov smrti. Neskončno je dober. Bog hoče, da se sleherni reši in zveliča, dokler je čas. To hoče Bog. Zato bo poslal gorje nad male in velike. Zato da bi spoznali karajčo očetno roko, zato da bi zopet krenili k Njemu, ki je edini Pot, Življenje in Resnica.«

Sto in sto vernih src so pretresle silne mistijske besede. Z Bogom spravljeni so taki vsi potolaženi zapuščati cerkev. A tisoč in tisoč drugih je bilo, ki svete resnice vnetega božjega namestnika niti slišati niso hoteli. Brez sramu in brez strahu je neki dnevni list smešil plemenito pridigarjevo gorečnost, češ, da je »stolni vremenski prerok« da »skovikar«, da se je s svojo strašeno besedo rodil za petsto let prepozno. Božji mlini naj sicer pa le meljejo, kakor so mleti. Sit in debel in bogat iz teh mlinov ne bo nihče...

To je bilo v postnih dneh leta 1914. v Ljubljani. Še deset mesecev ni bilo minulo in že je mogla sprevideti vsa Evropa, da, vsa zemlja, kako meljejo božji mlini... Pa, ali so se zato ljudje vrnili k svojemu Bogu? Ali so izpregledali v krvi, ranah in solzah? Mnogi so, še več pa jih ni izpregledalo. Zakaj strašna je slepota v grehih pokopanega človeka. Začutil je kazen in bič nad seboj, a bil je še odurnejši, še bolj zakrknjen in trdovraten in drzko je klet:

»Če je še Bog in če je še pravičen, zakaj je dopustil toliko gorja?«

Zakaj? Zgodba, ki se je dogodila nekako petindvajset let pred strašno svetovno vojno, pred tistim postom, ko je pridigal in »skovikal« o božjih mlinih »vremenski prerok« v ljubljanski stolnici,

tista zgodba bo morda povedala in pojasnila zakaj. Pa saj ste pravzaprav dve zgodbi. Ena je bridka kot pelin, druga pa sladka kot usmiljenje nebes...

I. Dve sliki.

Bilo je torej v devetdesetih letih. Na razstavi slik v Monakovem ste viseli tedaj istočasno dve znameniti sliki, ki ste obe predočevali isti dogodek: Kristus ozdravi slepega. Obe sliki ste zbudili na mah veliko zanimanje med obiskovalci razstave. Obeh slikah je obširno poročalo že takoj prve dni po odprti razstavi dnevno in umetniško časopisje. Ocenjevalci so seveda sliki primerjali. Saj ste kazali obe eno in isto. A vsem je bilo takoj jasno, da si sicer niste sliki prav nič podobni, a da je šteti eno in drugo med najboljša, kar je nudila razstava. Do- ločno se je govorilo tudi že o tem, kateri obeh slik bi bilo prisoditi sploh prvo in kateri drugo odliko- vanje. Tudi kupci so že oglašali. Tedaj se je zve- delo, da ena med slikami ni napredaj. Izvedelo se je tudi, da je umetnik — preprost samostanec, član Frančiškovega reda in da je ta slika edina, katero je naslikal, a slikal da jo je skoraj petdeset let. Razstavil jo je tudi pod izmišljenim imenom »Caecus Marianus« — Marijin slepec. Drugo sliko pa je bil razstavil z geslom »Wahrhafte mlad umetnik, ki d- tedaj s svojim pravim imenom še ni nič pomenil. O prvih pohvalnih izrazih v časopisju se je razkril: vsem imenom. V eni noči, kakor pravimo, je bil postal slaven. Tedaj pa se je v časopisju razvnela živahna pravda, kaj je vredna redovnikova in kaj je vredna slika mladega človeka, ki se je bil pod- pisal za »pravičnega«. To na videz ni bilo nič čud- nega: sliki sta si bili podobni po predmetu, ki sta ga ponazorjali, pri vse tem vendar vsaka zase prečudno samosvoja v barvah, licih in zamisleku. Redovnikova slika je kazala Kristusovo ozdravljenje dveh slepcev popolnoma v evangelijskem smislu po besedah sv. Matevža: »In ko je Jezus od onod šel, sta dva slepa z njim šla, sta vpila in rekla: Sin Davidov, usmili se naju. Ko je bil pa domov prišel, sta slepca k njemu stopila; in Jezus jima reče: Verujeta, da vama to morem storiti? Ona mu rečeta: To je da, Gospod! Tedaj se je njunih oči dotaknil, rekoč: Po vajini veri se vama zgodi. In odprle so se jima oči...« Umet- nik je bil iz svoje domišljije ponazoril te besede tako, da je naslikal mladega in starega slepca. Stari že vidi, mežika, ker ga slepi luč, katere ni vajen. Nad mladim pa je Izveličar prav kar stegnil roko. Obliče mu je obrnjeno proti nebu, kakor bi od tam pričakoval nekakega povelja. A še ko posluša v neki bridki neodločenosti proti nebu in drži roko nad slepčev obraz, je napravil z drugo živahno kre- tno proti apostolom, med katerimi sije v neakomni dobroti in usmiljenosti tudi lice Njegove presvete matere. Zdi se, kakor bi hotel Izveličar povedati nekaj strašnega, nekaj, česar nihče med učenci vedeti ne more. Neki razglasitelj slike je tudi to tajno, le neizrazno doumel in takole zapisal: »Kristus vidi da je Očetova volja, naj mladi slepec vidi. A Kristus tudi ve, da mora svojim apostolom spričo tega slepca povedati skrivnost rešenja. Ob drugi priliki jo je povedal, kakor je brati v Matevžu in Marku, da je bolje, iti človeku enookemu v božje kraljestvo nego videti in priti v peklenški ogenj. Čudovita misel! Mlademu slepcu bi bilo bolje, da ne bi izpregledal.« Ta razlaga je priborila redovnikovi sliki veliko častilcev; bolj preproste ljudi pa si je osvojila slika z neskončno lepoto Marijinega lica. Tako je bilo s sliko »Marijinega slepca«, katero je bil umetnik le nerad razstavil, preden jo je posvetil v oltar svojega samostana.

Mladi redovnikov vrstnik je bil zasnoval svoje sliko svobodneje. Kazala je Kristusa z apostoli, ko so se približali jeruzalemskim mestnim vratom.

Sredi pestre množice, ki obdaja v polukrogu Izveščarja in njegove, je videti siromašno mater, ki je dvignila svoje slepo dete čudodelniku nasproti. Preprosto, a čudovito ganljivo in jasno je bil izrazil umetnik, da je dete slepo, že od rojstva slepo. Žarko južno solnce lije namreč z vso svojo lučjo v blede, s širokoodprtimi očmi strmeče otrokovo obličje. Brezkončna nestrpnost leži vsem apostolom v licu. Zdi se, da jih človek čuje, kako govorijo sami pri

sebi: »Gospod, kaj vendar premišljaš? Ali nimaš moči za čudež? Naj spregleda otrok! Že radi matere nesrečne mu daj, ki še ni nič grešil.« A Gospod ne stegne roke, ne dotakne se slepih, nedolžnih otroških oči. Pač mu sije v obličje neskončna žalost, brezmejno usmiljenje, a roke ne stegne, ne da videti nedolžnemu. Ne sme mu dati. Bolje mu je iti slepemu v božje kraljestvo nego videti in biti vržen v peklenški ogenj...

Velika podgana. Na otoku Nova Gvineja pri Avstraliji so ujeli podgano, ki je bila 50 cm dolga, z repom pa 95 cm. Tam, kjer se je rep začel, je bil 10 cm širok. L in j. Maori na Novi Zelandiji ne morejo izgovoriti ne l ne r in pravijo namesto Aleluja le »arurara«.

Fantovski večeri v pismih.

Dragi naši fantje!

Berite, kaj piše sv. Frančišek Saleški v Filoteji! Sveti Janez evangelist se je nekoč igral z jerebico in se na ta način kratkočasil. Mimo pride lovec in se nad Janezom — pohujša. Tak imeniten mož, pravi lovec, pa takole čas trati in se bavi s tako prazno rečjo. Sv. Janez pa odgovori: Ti si lovec. Povej mi, zakaj ne nosiš vedno napetega lokala! (Takrat seveda še niso imeli pušk.) Zakaj ne, pravi lovec, to je lahko razumeti. Če bi bil lok vedno napet, bi izgubil prožnost in bi bil zanič. — Dobro, pravi Janez, potem se pa tudi nikar ne čudi, če moj duh ni vedno napet, temveč včasih odneha od truda in napora, da se odpočije in je potlej zopet bolj pripraven za vzvišeno premišljevanje in molitev.

Vem, da so ljudje, ki vidijo včasih orlovsko prireditve, telovadbo, »prekucevanje« in »zveranje«, skakanje in tekanje — pa se tudi pohujšajo! Kako strašno prazne in ničvredne se jim zde te reči! Kar razumeti ne morejo, da imajo nekateri ljudje — pa še veliki in modri! — nad temi rečmi veselje. Ali bi ne bilo stokrat bolj pametno, tako si mislijo, če bi fantje tisti čas za kaj drugega porabili — za sto bolj pametnih reči bi ga lahko... Ali ni škoda denarja, ki ga gledalci zmečejo za ogledovanje orlovskih prireditev? In tako dalje...

Toda sv. Janez, ki se je kljub svoji visoki modrosti in svetosti igral z jerebico, bi se nad orlovskimi telovadbami in prireditvami nič ne pohujšal. On je dobro vedel, da se človek ne more brez prestanka baviti zgolj z resnobnimi in napornimi rečmi. Zato sem že zadnjič zapisal, da nimam nič zoper to, ako se smatra za prvi namen orlovskih prireditev zabava, razvedrilo. Da, orlovsko organizacija šteje prireditve prav tako med bistvene točke svojega programa kot telovadbo, fantovske sestanke, varčevanje, poslovanje itd. Če bi tega ne storila, bi bila podobna vojaški kasarni, ki skrbi vojakom samo za delo pri trdem ekserciranju, razvedrilo in veselje pa prepušča njim samim, da si ga poiščejo, kjer vedo in znajo. Potem ni čudno, da so vojaki pri trdem delu, kjer jih čaka le železna disciplina, osoljena s psovki in klofutami, nejevoljni in le prisiljeni vztrajajo — pri veselju in zabavi, ki si ga v odmorih sami poiščejo, so pa razbrzdani in ne poznajo ne mere ne meje. Odtod dejstvo, da je na vsem svetu kasarniška »vzgoja« precej na slabem glasu! Ali bi res kdo hotel, da še orlovsko organizacija doprinese svoj delež k žalostnemu poglavlju — kasarniške vzgoje?

Toda če vam ni dovolj zgled v kasarni, pa se spomnite še na drug zgled — na tovarno! Tovarna sprejema v svoje okrilje še vse mlajše ljudi nego kasarna in njena sveta dolžnost bi bila, da bi bila delavcem ne samo delavnica, ampak tudi vzgajališče. Z drugo besedo: morala bi mladim ljudem nuditi ne samo delo in jelo, temveč tudi izobrazbo in vzgojo — med odlično vzgojno delo pa spada tudi razvedrilo, zabava. Toda redke so take tovarne, oziroma redki so taki tovarnarji, ki to razumejo. Velika večina stori ravno to, da delavce po osem ali več ur na dan priganja k trdemu in resnemu delu, potem jih pa pusti, da gredo, kamor hočejo in delajo, kar hočejo. Veselja si iščejo Bog ve kje. Odtod toliko pritožb, da delavci, ki si tako trdo zaslužijo svoje groše, po končanem delu svoj zaslužek poženo po grlu med pijanci, požrešneži in neredko tudi med postopači in nečistniki. — Ali bi res kdo hotel, da tudi orlovsko organizacija doprinese svoj delež k dovolj žalostni tovarniški vzgoji našega časa?

Ne, tega orlovstvo neče in ne sme! Ono hoče vso človeško družbo, zlasti fantovsko družino pokristjaniti, še enkrat rečem: vso družino in vse njeno delovanje in nehanje. Prav zato hoče pokristjaniti tudi zabavo in razvedrilo fantovske družine. Saj dobro ve, da je prazno in nič vredno tisto krščanstvo, ki se zapira samo med štiri stene, bodisi že v cerkev, domačo hišo ali društveno sobo, ven v življenje pa ne more in ne zna. Tako krščanstvo je podobno »pobožnosti« tistega rimskega romarja, o katerem gre glas — upam, da izmišljen — da je noč v pijanosti prespal pod ključem Mussolinijevih policajev, zjutraj pa najbolj glasno molil rožni venec pri sv. Petru... Da, kdor ne zna biti kristjan tudi v gostilni, na veselilnem prostoru in sploh povsod, tak naj se ne trka na svoje krščanske prsi...

Toda zakaj mnogi tega ne znajo? Zato, ker jih nihče tega naučil ni, zato, ker so le premnogi med nami od mladih nog vajeni — ne krščanske, temveč kasarniške in tovarniške vzgoje...

Prav je torej naredila orlovsko organizacija, ki je rekla in tudi zapisala: zabava in razvedrilo mojih fantov je na moji skrbi. Podobna je modri materi, ki oskrbuje otrokom in svoji družini ne samo dnevni red dela in garanja, temveč tudi ure zabave in razveseljevanja v domači hiši! Ena sama urica svežega veselja doma je več vredna nego 10 takih ur zunaj! Eno samo popoldne resnično orlovsko zabavo v okrilju organizacije same je več vredno nego deset lepih člankov o pravem fantovskem veselju v orlovskem glasilu »Mladost«.

Vsak sicer tega ne verjame. Kdor je pa to sam doživljal, se čudi, da drugi ne vedo. Mnogi bralci mojih pisem so to doživeli in doživljajo, zato so veseli, da je to namestu njih še drugim našim fantom povedal in celo napisal njih iskreni prijatelj

Bog živil

star fant.

JASNO VPRAŠANJE.

V Londonu se je hotel mož ločiti od žene. Žena je šla k sodišču in se je pritožila. Sodnik jo je vprašal, zakaj se pritožuje, saj je mož vendar ni zapustil. »Seveda me še ni zapustil, a moja postelja, perilo itd. je lepo dejal v zaboj in me je vljudno vprašal, kam naj vse skupaj pošlje. Mislim, da je to dovolj jasno.« Nismo brali, kaj je sodnik ukrenil.

MILIJONSKA ŠKODA PO VOLKOVIH.

V Rusiji so volkovi povzročili lani ogromno škodo, strgali so okoli 52.000 konj, 50.000 krav in telet in 25.000 druge živine. Vrednost vseh teh žrtev cenijo na štiri milijone zlatih rubljev. Volkovi so postali tako predrzni, da so vdrli tudi v mesta in začeli napadati ljudi. Kmetijskemu ministru je dovolila vlada znesek stotisoč rubljev, da je začel boj proti tej nadlogi. Veliko škode so napravili volkovi tudi s tem, da so uničevali živali, ki dajejo drago kožuhovino.

Cene zopet padle za 20%!

Kje? Pri čem?

V trgovini

F. & I. Goričar, Pri Ivanki'

LJUBLJANA :: Sv. Petra cesta štev. 29,

kjer se vse letno blago RAZPRODAJA, volneno in polvolneno v vseh glavnih barvah, delen, frotil, krep, batist, različna kotenina najboljše vrste, češki oksfordi in cefirji za srajce, blačevina, platno za rjuhe, cvilih, odeje v raznih barvah itd. — Naše geslo je: »Mali, a tem večkratni dobiček!« 1928

Dr. Božidar Fajdiga — Kranj

NE ORDINIRA do 7. avgusta.

Sprejme se VAJENEC ZA SEDLARSKO OBRT pri Fr. Kamnar, Vevče 48, Devica Marija v Polju.

Bukova DRVA

ponudite z navedbo cene in množine Družbi »ILIRIJA«, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. 4386

Lanišče godeno in negodeno

kupuje v vsaki množini TERILNICA
Anton Šinkovec d. d. Grosuplje.

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservat za Ooalograph dobite edino le pri

LUD. BARAGA. Šelenburgova ul. 6

Če potrebujete elektromotorje ali če hočete izgraditi električne centrale, obračajte se na:

Škodove zavode
zastopstvo za Slovenijo

Selenburgova ul. 7

Poset inženirja je brezplačno na razpolago.

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani

prodaja **premog**

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angeški koks za litarne in domačo uporabo, kovaški premog in briquete.

Naslov: Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Mikošičeva cesta 15/1.

Belo platno

trpečno „Trst“ n. 12 Din, močno „Bava“ 12 Din. Slovensko platno zelo močno 16 Din, tina „Beograd“ tkanine 17 Din, zelo fine tkanine „Gorica“ za srajce 19 Din, posebno fini natural sifon 22 cm 22 Din, raspoložila veletrgovina R. Stermečki, Celje št. 19. Ilustrirani cenik z 600 slikami se pošlje vsakemu gostu. Vzorec od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi nakupu primerno popust vožnje. Naročila čez 500 D u poštnine prosto. Trgovci engross cena.

Najboljši
bivalni stroj je edino le
Josip Petelinc-a

znamke
Griffner in Adler
za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana blizu Pralernovega
smotnika, ob vodi
Posk v vazenju brezplačen. Veletna garancija.
Delavnica za popravila
Na voliko Telefon 913 Na malo

Kdor hoče kupiti za spomlad dobro in solidno, se naj obrne na manufakturno in modno trgovino

„Podvelbom“
Českuti & Zajc
Ljubljana, Stari trg št. 3

FIZOL vseh vrst, suhe gobe, repno seme, kumno, mravljična jajca in druge pridelke kupuje

Sever & Komp. Ljubljana.

Ceno sporočamo na zahtevo.

Zoper obolenje prašičev

podajate varstveno 1- do 2-krat na teden po eno malo žličko Sadnikarjevega zdravilnega praška! Kako rabilni v bolezni, je v navodilu. Vrečica 12 Din. Če se pošlje denar v pisnu naprej, sicer povzetje. Izdeluje in razpošilja samo lekarnar HOCEVAR, Vrhnika. — V zalogi tudi vsa druga zdravila za živino!

POZOR! KMETOVALCI!

Došli so vsakovrstni poljedelski stroji, katere dobite po najnižjih cenah pri

FRANC HITI,
Martinova cesta št. 2.

PO ZELO ZNIŽANIH DNEVNIH CENAH

si lahko nabavite raznovrstno manufakturno blago za ženske in moške obleke ter k temu spadajoče potrebščine, nadalje vseh vrst galanterijo kakor tudi specerijsko blago in železnino pri

R. Rutnerja nasl., Vrhnika

Na zalogi vse potrebščine za šivilje in krojače, katerim dajem popust. — Potreba točna in solidna.

Splošno je znano
Crobath

da ustreza bogata izbira manufakturnega blaga pri slovitih tvrdki om. zav. - KRANJ, najbolj razvijenemu okusu. — Vsakovrstno letno blago po najnižjih cenah. 2806

Anton Anžlovar trgovec v St. Vidu pri Stični, Kranjsko, zopet prodajam snovi za napravo brezalkoholne pijače za dom, kakor sem v predvojnem času prodajal. Za 100 litrov pijače stane 150 Din, manj ne pošljem po pošti. Imam tudi napredaj okroglo žago z dolgim stojalom vred (cirkular) za žaganje drv ali desk, porabna na gepeli ali vod. moč. Cena 500 Din.

Superfosfat za gnojenje AJDE ter vse druge kmetijske potrebščine, železo, vse vrste železnina za stavbe in drugo, steklo, velika zaloga vsakovrstnega češkega manufakturnega blaga za obleke, perilo itd., vse vrste galanterijsko in specerijsko blago. Vedno sveža zaloga najboljšega portland cementa po globoko znižani ceni v trgovini JOS. SENICA — DOMŽALE. 4549

Sprejem močnega KOVAŠKEGA VAJENCA. — JAKOB GABRIČ — KRANJ. 4406

Jugoslovanski kreditni
zavod v Ljubljani

Marijin trg št. 8

sprejema branilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše. — Vezane vloge obrestuje po dogovoru. — Podeljuje proti dobremu poročstvu osebne, trgovske in obrtne — posebno kratkoročne kredite.

Sedaj je dobro,

pravi mož, ko mu je njegova pametna žena hrbel in ude nadrgnila s Fellerjevim belečine olajščojem ELSAFLUIDOM. Imate bolečine v udah? Nahod? Glavobol? Zobobol? Grče? Trpite na slabosti? Slabem spanju, nervoznosti? Poizkusite Fellerjev Elsafluid, kateri Vam bo v hudih dneh dober prijatelj. En zavoij s 6 dvojnatinami ali 2 specialnima steklenicama z zavojnico in poštno za 62 Din pri lekarnarju EUGEN V. FELLER v Stubiču Donji, Elsa trg 16. — Hrvatsko. 7046

Kupujejo se suhe gobe

vedno in v vsaki množini ter plačujejo najbolje, kakor tudi kumno, janež, fižol itd. — Trg. firma J. KUŠLAN, trg. z dežel. pridelki, Kranj, Gorenj.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzjav.: Gospobanka.

Račun poštnege čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Račun poštnege čekovnega urada v Zagrebu št. 39.080

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000.—, vloge nad K 600,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktne zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.